

**MEMÒRIA DE LA INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA
EFECTUADA A LES REIALS DRASSANES DE
BARCELONA (MUSEU MARÍTIM).
(CIUTAT VELLA, BARCELONA)**

Codi MHCB: 028/03

Data intervenció: 21 febrer-11 març 2003

Alessandro Ravotto

Barcelona, 06/05/2008

ÍNDEX

- 1. FITXA TÈCNICA**
- 2. INTRODUCCIÓ**
- 3. ENTORN GEOLÒGIC I GEOGRÀFIC**
- 4. NOTÍCIES HISTÒRIQUES I INTERVENCIIONS ANTERIORS**
- 5. METODOLOGIA**
- 6. DESCRIPCIÓ DELS TREBALLS**
- 7. INTERPRETACIÓ DE LES EVIDÈNCIES ARQUEOLÒGIQUES**
- 8. CONCLUSIONS**
- 9. BIBLIOGRAFIA**
- 10. DOCUMENTACIÓ FOTOGRÀFICA**
- 11. LLISTAT I DESCRIPCIÓ DE LES UNITATS ESTRATIGRÀFIQUES**
- 12. MATERIALS MOBLES**
 - 12.1. Inventari**
 - 12.2. Dibuix**
- 13. PLANIMETRIA I SECCIONS**
- 14. DIAGRAMA ESTRATIGRÀFIC (Matrix)**
- 15. DIAGRAMA INTERPRETATIU**

1. FITXA TÈCNICA

NOM DE LA INTERVENCIÓ	Edifici de les Reials Drassanes de Barcelona
UBICACIÓ	Districte de Ciutat Vella Barcelona
COORDENADES UTM Fus31N amb Datum ED50 (UB/ITC)	X: 431201.29 Y:458099.6.32 Z: 4,00 m.s.n.m.
CONTEXT	Zona urbana
TIPUS D'INTERVENCIÓ	Preventiva terrestre
CLASSE D'ACTIVITAT	Control i/o excavació
DATES D'INTERVENCIÓ	21 de febrer i el dia 11 de març de 2003
PROMOTOR	Museu Marítim de Barcelona
EQUIP TÈCNIC	Direcció: Alessandro Ravotto

2. INTRODUCCIÓ

La present memòria té com a objecte els treballs arqueològics realitzats a les Reials Drassanes de Barcelona entre el dia 21 de febrer i el dia 11 de març de 2003, impulsats pel Servei d'Arqueologia del Museu d'Història de la Ciutat, Institut de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona, sota la direcció tècnica i científica de l'arqueòleg Alessandro Ravotto de l'empresa ATICS, S.L. Gestió i Difusió del Patrimoni Arqueològic i Històric. El permís administratiu per a la intervenció arqueològica va ser emès, mitjançant resolució de la Direcció General del Patrimoni Cultural de la Generalitat de Catalunya, el dia 21 de febrer del 2003. Té assignat el codi 028/03 del Museu d'Història de la Ciutat. Aquesta intervenció representa una continuació de l'excavació arqueològica dirigida per Daria Calpena Marcos entre juliol i desembre del 2002, que té el codi 069/02.

Les Drassanes de Barcelona estan declarades Monument Històric i Artístic i protegida com a Bé Cultural d'Interès Nacional (R-I-53-0203).

Las dues intervencions arqueològiques (CALPENA 2005 i la que presentem a continuació) es van produir en el marc del projecte de Restauració de les Reials Drassanes de Barcelona a càrrec de l'empresa de construcció F.Closa Alegret sota la direcció dels arquitectes Robert i Esteve Terrades Muntañola, que es va iniciar el març del 2002 i que implicava la instal·lació de serveis d'aire condicionat i calefacció a la Sala de la Generalitat, d'altres serveis a la Sala de Pere IV de l'edifici del Porxo Nou i l'obertura d'un pou d'aigües i les seves corresponents canalitzacions al Jardí del Rei.

La intervenció objecte de la present memòria va correspondre, de fet, amb part dels treballs projectats al Jardí del Rei per posar les conduccions del pou. És per això que es van obrir tres rases: dues en sentit SE-NO i l'altra perpendicular a les primeres, de forma que les tres toquessin un sondatge arqueològic ja efectuat en l'anterior intervenció a les Drassanes Reials.

Finalment, a l'extremitat SE del Jardí es va practicar un sondeig de petites dimensions per tal de comprovar i documentar els nivells arqueològics, abans de posar un dipòsit d'aigua per a les instal·lacions del bar del Museu Marítim.

3. ENTORN GEOGRÀFIC I GEOLÒGIC

Donat que la intervenció objecte de la present memòria es va portar a termini en el mateix marc científic de l'excavació citada amb anterioritat, dirigida per Daria Calpena Marcos, de la que representa una petita prolongació, es considera oportú citar textualment les paraules de l'arqueòloga referents al entorn geogràfic i geològic i al estat de la investigació, afegint-li al final els resultats de l'excavació mateixa i algunes integracions en relació a uns estudis que es van produir amb posterioritat:

“Les Drassanes de Barcelona es troben ubicades al nord-est de la muntanya de Montjuïc, al sector triangular que formen els carrers del Paral·lel i la Rambla i a escassos metres de la línia de costa actual.

Aquest sector està inclòs a l'anomenat Pla de Barcelona, una plana litoral de 170 m2 emmarcada per l'amfiteatre de les serralades litorals (el Garraf, les Agulles, la serra de Marina i la serra de Collserola) i el mar.

El sector planer està format per dues unitats: el pla inclinat i el pla de baix. El pla inclinat, format durant el quaternari antic, es troba entre les cotes 125 i 25 m.s.n.m., i el conformen argiles, graves, concrecions calcàries i sediments fins. El pla de baix apareix a partir de l'esglaó que marca la ruptura de pendent (25 m.s.n.m.) fins al mar i està constituïda per sediments holocens dipositats principalment als sectors deltaics dels rius Besòs i Llobregat amb superposició de materials al·luvials més fins aportats per rieres, torrents i les aigües d'escorrentiu que baixen de la serra i, també, dels corrents marins.

Pel que fa a la línia de costa d'aquest Pla, S.Riera i J.M.Palet, han apuntat que en el moment de fundació de la ciutat romana, aquesta coincidia amb els

límits del quaternari i que el paquet estratigràfic superior dels deltes del Llobregat i del Besòs es va formar ràpidament durant l'edat mitjana. Aquesta hipòtesi sembla confirmar-se en quant a la zona litoral situada a l'oest de Montjuïc (IZQUIERDO) però pel que fa al sector est de dita muntanya encara s'ha de precisar en funció de les necròpolis romanes documentades al carrer d'Anselm Clavé, davant del Govern Militar, i Santa Maria del Mar, molt properes a la línia de costa actual.

Pel que fa a l'emplaçament on es troben les Drassanes sabem que a la baixa edat mitjana ja estava consolidat i que a l'oest, a la banda oposada de les Rambles on hi havia el Turó dels Ollers, hi havia una albufera o estanyol anomenat del Cagalell, on hi desembocaven les aigües de les rieres d'en Malla, Bargalló i Magòria.

Sobre la funció de riera de les actuals Rambles existeix certa controvèrsia en quant a la seva cronologia. Quan es va construir la segona muralla de Barcelona al segle XIII, el seu parament sud-oest es va fer coincidir amb la línia actual de les Rambles. Desconeixem si aquesta alineació es va fer aprofitant la llera d'un areny que derivava de la Riera de Collserola o si foren les obres les que van motivar la desviació de dita riera per les Rambles. El que sí sabem és que amb el bastiment de les terceres muralles del segle XIV que havien d'incorporar el barri del Raval, fou necessari realitzar de nou obres de canalització de les aigües de les Rambles, bé soterrant-les amb sistemes de clavegueram, bé desviant-les vers el Torrent de la Creu d'en Malla. Als dibuixos que mostren la façana litoral de Barcelona al segle XVI les Rambles apareixen com una zona de passeig força ample a tocar del mar i tancada, a

partir de la segona meitat de segle, per un parament de la muralla que enllaça les Drassanes amb la Torre de les Puces” (CALPENA 2000).

4. NOTÍCIES HISTÒRIQUES I INTERVENCIONS ANTERIORS

Les obres per construir les Drassanes Reials de Barcelona a l'emplaçament que avui ocupen es van començar a partir de la segona meitat del segle XIII.

Aquesta iniciativa, promoguda pel rei Pere el Gran, s'emmarca dins el context d'expansió mediterrània que la Corona catalano-aragonesa havia iniciat durant el regnat de Jaume I i que els seus successors van continuar al llarg dels segles XIV i XV. Aquesta política expansiva i el manteniment i defensa dels territoris conquerits requeria d'una flota marítima important dotada d'una infraestructura adient tant per la construcció de nous navilis com per la reparació i hivernació dels ja existents.

En aquest context, l'espai destinat a activitats navals que existia a la riba del carrer Regomir de Barcelona en època altmedieval, es va tornar insuficient i es plantejà la necessitat de disposar d'un recinte més ampli fora de la ciutat. L'endret escollit fou una esplanada a tocar del mar, situada entre l'horta de Sant Bertran, als peus de la muntanya de Montjuïc, i la riera de les Rambles.

La primera edificació important, iniciada a partir de la segona meitat del segle XIII i consolidada a inicis del segle XIV, va consistir en un gran pati fortificat obert al mar, amb una galeria porticada interior i amb quatre torres als angles. Aquest primer conjunt va quedar exclòs de les muralles aixecades a finals del segle XIII.

A mitjans del segle XIV va iniciar-se l'anomenada Guerra dels Dos Peres (1356-1369) entre la Corona catalano-aragonesa i Castella. La ciutat de Barcelona havia crescut més enllà de les muralles del segle XIII i es feia

necessària la construcció d'unes noves que garantissin la protecció dels nous espais ocupats. El projecte del recinte defensiu es va modificar al llarg de la segona meitat del segle XIV i a finals de la dècada dels 70 es va decidir incloure-hi les Drassanes noves així com efectuar una ampliació del recinte primigeni.

El finançament d'aquesta iniciativa fou possible gràcies a la intervenció conjunta del rei, Pere el Cerimoniós, del Consell de Cent i de la Diputació del General, futura Generalitat.

La reforma consistia en cobrir el pati fortificat i ampliar-ne la superfície per poder albergar tant les naus com els tallers i magatzems pertinents a un arsenal.

Així, amb les obres iniciades l'últim quart del segle XIV les Drassanes van quedar configurades per dos cossos de vuit naus perpendiculars a la línia de costa, separats per un pati estret.

La torre situada a l'extrem nord-oest va quedar incorporada a un nou bastiment que es va començar a erigir en una data incerta, probablement al segle XV, l'edifici conegut actualment com de "Pere IV", que a la documentació apareix com el "porxo nou" i que és definit com un gran palau reial obert al mar. Aquest va quedar integrat al nou cos de vuit naus que al segle XVI va perllongar les existents en direcció muntanya.

L'any 1578 l'administració i la conservació de les Drassanes van passar a mans de la Generalitat i es van començar a bastir la Sala de la Generalitat, formada per tres noves naus adossades a la façana de llevant de la sala gran.

Al 1640, coincidint amb la Guerra dels Segadors es van realitzar algunes obres de fortificació i l'any 1663 l'exèrcit espanyol va esdevenir el nou propietari de l'edifici.

La darrera intervenció important que encara es pot observar i que ja apareix als plànols conservats de l'Arxiu de Simancas del primer quart del segle XVIII, va consistir en l'ampliació de les naus medievals cap al nord-oest (Sala del Marquès de Comillas), quedant separades de les noves per un pati interior. Amb aquesta reforma les naus de l'edifici del "porxo nou" també es van transformar, allargant-les en direcció muntanya, a fi que la façana occidental del conjunt de les Drassanes tingués una única línia.

Arrel de la Guerra de Successió, a inicis del segle XVIII, es van iniciar un seguit de reformes i ampliacions destinades a millorar les capacitats defensives del conjunt, habilitar l'edifici com a mestrança d'artilleria i donar cabuda als efectius militars i les tropes destinades. Aquestes intervencions s'emmarquen en el projecte de crear, a aquesta àrea del front marítim barceloní i englobant les Drassanes, un bastió defensiu similar a la de la Ciutadella, projecte que va elaborar l'enginyer Próspero de Verboom.

Fou aleshores, el 1724 o 1725, quan es van unir les dues naus centrals de la Sala de les Galeres per esdevenir una sola i més ample, amb capacitat suficient per poder bastir grans naus.

A aquesta època correspon la documentació conservada a l'Arxiu General de Simancas (TORNER 1991) que conforma una font excepcional d'informació tant escrita com gràfica a l'hora de poder entendre i interpretar els canvis arquitectònics i funcionals de l'edifici al llarg del segle XVIII.

A partir del tercer quart del segle XVIII el comte de Ricla, Secretari de Guerra, reprèn el projecte de fortificació de Verboom, junt amb l'enginyer militar Martín Cermeño. Aquest pla reordena el tram inferior de les Rambles expropiant moltes cases situades al voltant per incorporar-les al nou conjunt militar.

Al llarg del segle XIX es van presentar algunes propostes de remodelació urbana de la ciutat de Barcelona que incloïen la desaparició de les Drassanes. Tot i que afortunadament no va ser així, sí es va veure afectada la façana més propera al mar i la muralla del mateix sector que va ser enderrocada.

L'any 1935 l'exèrcit abandonà l'edifici i el cedí a la ciutat. La Diputació va restaurar les Drassanes sota la direcció d'A.Florensa i l'any 1941 es va inaugurar el Museu Marítim de Barcelona.

L'any 2000 es van dur a terme unes intervencions arqueològiques puntuals a les Drassanes amb l'objectiu de conèixer la potència estratigràfica arqueològica del conjunt arquitectònic en els indrets que es preveïen afectats pel projecte de reforma i restauració arquitectònica del Museu Marítim de Barcelona.

Així, es van realitzar tres cales a tocar de tres de les cantonades de l'edifici de vuit naus conegut com Sala de les Galeres (GÓMEZ 2000). Les dimensions d'aquestes no van sobrepassar els 2 per 2 metres i arribaren a 2,60 metres de profunditat. A totes tres la seqüència estratigràfica identificada fou molt similar: sota el paviment enllosat de factura moderna, apareixia una fina capa de morter blanc que fou interpretat com un paviment del segle XVII. Aquest segellava un estrat d'aproximadament mig metre de potència conformat per sorres de platja

amb presència de cendres, carbons i materials de rebuig d'obra. Per sota d'aquest nivell apareixia el sòl natural, format en alguns punts només per sorra fina de platja i en altres barrejada aquesta argiles aportades per les avingudes de rieres.

Un quart sondeig es va realitzar a la terrassa triangular exterior ubicada entre la façana sud de les Drassanes i la muralla del Paral·lel (GÓMEZ 2000 i CALPENA 2000) Amb ell es pretenia esbrinar si un dels murs amb arcades que limiten el pati interior de l'edifici es prolongava fins a la muralla del Paral·lel o finalitzava allà on és visible actualment, per tal d'utilitzar en un futur aquesta àrea, si fos viable, com a zona de serveis del Museu Marítim.

Aquesta qüestió no era dilucidable sense intervenció arqueològica degut a que la citada terrassa estava colmatada de terra fins a una alçada aproximada a la de les cobertes de les naus.

Amb la cala es va posar al descobert la part superior i el parament d'un mur construït amb carreus de mida mitjana de 40x20 cm molt ben escairats i alineats. Aquest es va datar de mitjans del segle XV, coincidint amb les reformes que van ampliar les vuit naus medievals en direcció a l'interior de la ciutat i es va relacionar amb el tancament de l'edifici per la banda de ponent. A finals del segle XVII o inicis del XVIII l'espai de l'actual terrassa amb l'antic mur de tancament va ser amortitzat i reomplert amb terres portades d'un abocador de terrissa situat a l'actual Pl.del Teatre. (CALPENA 2000)

La citada intervenció arqueològica del 2002 va afectar principalment la "sala de Pere IV", la "sala de la Generalitat" i part del "Jardí del Rei". En el primer sector, algunes consideracions sobre l'estratigrafia dels alçats i la

interpretació de les evidències excavades van permetre suposar dues importants fases constructives de l'edifici, que hauria estat construït en una única nau i posteriorment, en un moment indeterminat entre la segona meitat del segle XVI i el segle XVII, n'hauria englobada una altra de la contigua "Sala de les Galeres".

En la "sala de la Generalitat" es van documentar algunes evidències arqueològiques del segles XV i XVI pertanyents a estructures menors - per exemple botigues o porxos - que quedaven fora del conjunt de les Drassanes en aquella època. Es van poder detallar també les característiques constructives de les fonamentacions dels pilars que sostenen la "Sala de la Generalitat", edificada al començament del segle XVII, i finalment es va posar a la llum un taller de fargues en ús, pel què es pot deduir de les fonts documentals, durant una època compresa entre el 1739 i el 1775.

Entre les principals evidències excavades al Jardí del Rei cal destacar una estructura lineal, anterior al segle XVII, que podria estar relacionada amb el tancament de l'àrea de les Drassanes cap a la banda de la Rambla, i un parell de murs, posteriors al primer, interpretats com restes d'un taller metal·lúrgic citat per la documentació antiga.

Amb posterioritat a aquesta intervenció, el Museu Marítim va publicar un dossier que recull una sèrie d'importants treballs centrats sobre el conjunt monumental de les Drassanes (entre els quals hi ha ESTRADA RIUS 2003; CALPENA 2003; CUBELES- PUIG 2003).

Immediatament després, va sortir a premsa una monografia a nom de Albert Estrada Rius, que constitueix el treball més complet fins a la data d'avui (ESTRADA RIUS 2004).

Finalment, alguns aspectes relacionats amb la producció metal·lúrgica a les Drassanes durant el segle XVIII van ser objecte d'una petita contribució al III Congrés d'Arqueologia Medieval i Moderna a Catalunya (CALPENARAVOTTO, en premsa).

5. METODOLOGIA

Per a l'excavació de les rases es va fer servir una màquina retroexcavadora que treia les capes superficials, composades majoritàriament per runes d'època contemporània, sota la direcció de l'arqueòleg que contemporàniament les documentava. Una vegada assolida la cota a la qual van aparèixer les primeres estructures antigues i els seus nivells d'ús, es va procedir a excavar a mà uns pocs estrats, fins a la cota a la que els responsables del projecte de reforma van decidir baixar per la instal·lació de les estructures corresponents.

La col·locació d'aquests serveis va implicar el desmuntatge d'un mur (UE 9187), d'una vorera (UE 9116) i de les restes d'un probable pericot (UE 9135) del segle XX i d'una estructura no identificada (UE 9120 i 9122) del segle XIX o XX. Les altres estructures, que, després d'haver-se excavat, van restar *in situ*, es van cobrir amb teixit geotèxtil per assegurar-ne la conservació.

Des del punt de vista arqueològic, seguint la metodologia estratigràfica, es va dur a terme tant el registre de les evidències, de les relacions físiques entre elles, dels materials associats, com de la documentació gràfica, organitzada per plantes, seccions i alçats. Finalment, completa la documentació un imprescindible repertori fotogràfic.

Pel que fa a la presentació dels resultats, s'ha dividit l'exposició en tres parts: en primer lloc es detallaran, de la manera més objectiva possible, les evidències arqueològiques documentades al llarg de la intervenció, amb la citació dels respectius números de UE, seguint l'ordre d'excavació. El *diagrama estratigràfic* annexat a la memòria reflecteix de manera gràfica les

observacions del text, i el *llistat d'UE* permet tenir en compte les característiques físiques i estratigràfiques de cada element citat.

Posteriorment es presenta una primera interpretació, només referida als aspectes funcionals de les evidències excavades, agrupant les UE en activitats i grups d'activitats (CARANDINI 1996, p. 135-147), col·locant-les en ordre cronològic i intentant una primera reconstrucció històrica de l'àrea indagada; en aquest cas, el gràfic de referència està constituït pel *diagrama interpretatiu*.

Finalment, les conclusions es dediquen breument a comentar els resultats de l'excavació en relació a un marc topogràfic i històric una mica més ampli.

6. DESCRIPCIÓ DELS TREBALLS

La major part dels treballs arqueològics van afectar una zona del “Jardí del Rei” al llarg del eix NO-SE (rases 1 i 2) i perpendicularment a ell (rasa 3), amb una disposició radial, en planta, respecte a un sondeig de l’anterior excavació (CALPENA, 2004). La necessitat de deixar un marge de moviment a la màquina excavadora i la consideració d’alguns aspectes logístics relacionats amb el desplaçament de la terra exhumada, van determinar el fet que les tres rases es van obrir quasi contemporàniament i es va continuar excavant-les de manera sincrònica.

Finalment, al sector SE del jardí, al costat del mur NO de l’edifici anomenat “Sala de la Generalitat”, es va obrir un sondeig de petites dimensions.

A continuació es detallen les evidències arqueològiques resultants de l’excavació de cada rasa.

Rasa 1

Després d’haver retirat els nivells superficials (UE 9101, 9102, 9103, 9105, 9105) que formaven el paviment present al jardí del Rei entre l’entrada a través del recinte extern del conjunt monumental de les Drassanes i l’entrada al Museu Marítim, va aparèixer un important estrat de runes (UE 9106), amb 1,10 m de potencia màxima, que contenia material ceràmic situable cronològicament entre finals del segle XIX i inicis del segle XX. Aquestes runes van ser afectades, en època recent (presència de plàstic), per a la col·locació d’un encofrat perdut (UE 9111), que conté un tub connectat amb

un dipòsit fora de l'àrea d'excavació, i d'un tub de ciment (UE 9109), col·locat en una rasa (UE 9108) amb rebliment (UE 9110), que es dirigeix al mateix dipòsit.

Per sota del estrat de runes es va detectar una fina capa uniforme (UE 9100), composta principalment per cendres i material orgànic; es va poder documentar també un mur de factura contemporània (UE 9187), la summitat del qual ja havia aparegut immediatament per sota dels estrats superficials, ja que arrancava just a partir d'aquesta capa negra. Aquesta última cobria un altre tub d'amiant (UE 9113), amb orientació igual al precedent.

La rasa d'aquest tub talla també l'estrat (UE 9115) per sota de la capa negra, que s'ha pogut baixar només uns pocs centímetres fins a arribar a la cota final de l'excavació arqueològica, corresponent a la profunditat màxima necessària per a la col·locació de les instal·lacions que es posarien posteriorment.

Aquest estrat, que va aportar material situable des del segle XV fins a finals del segle XVI, amortitzava un mur (UE 9131 – corresponent a la UE identificada amb el numero 9002 en l'anterior excavació (CALPENA, 2004) amb alineació NO-SE, format per pedres irregulars lligades amb morter ataronjat compostat per un important percentatge de sorra. La seva amplada és aproximadament de 0,5 m.

Una segona estructura (UE 9132 i 9183), documentada al NO de la rasa, tallava tant l'estrat com el mur anteriorment comentats. D'aquesta estructura, corresponent a unes fonamentacions realitzades amb la tècnica del encofrat perdut, de parets rectes, formades per pedres irregulars lligades amb

abundant morter de color blanc, es van detectar dos trams paral·lels, en sentit NE-SO, connectats per un tercer tram, del que es va excavar només una petita franja. Una part d'un dels trams (UE 9183) ja havia estat excavat durant la intervenció arqueològica (CALPENA, 2004, UE 9003) a la que s'ha fet referència més vegades, ja que en aquest punt la rasa tocava el límit d'un sondeig efectuat en aquella primera ocasió.

Rasa 2

Aquesta rasa es situa, en relació al sondeig efectuat durant la primera excavació (codi MHC 069/02), a la banda oposada respecte a la rasa 1 i amb la mateixa orientació.

Sota la capa d'humus (UE 9118), que representava l'estrat superficial en aquest sector del Jardí del Rei, va aparèixer una estructura (UE 9116) interpretada com una vorera per a delimitar un parterre, del que es van poder documentar dos trams, amb orientació SE-NO i SO-NE. Per col·locar les pedres que la formaven es va tallar un estrat que va aportar material cronològicament situable fins al segle XX (UE 9119).

La seva fonamentació, formada per una capa de maons fragmentats, disposats en pla, i morter de color blanc, es recolzava sobre una consistent capa de morter amb pedres irregulars i maons (UE 9120 i 9122), corresponent a les restes d'una fonamentació amb la tècnica del encofrat perdut, relacionada probablement amb una construcció anterior.

Les dimensions i la forma d'aquesta estructura més antiga, que aparentment es desenvolupava, a la part objecte de l'excavació, en dos trams

perpendiculars amb direcció SE-NO i SO-NE, no es van poder definir degut a una sèrie de raons: la part del SE (corresponent a l'extremitat de la UE 9120) va ser arrencada probablement en el moment del rebliment de runa ja documentat a la rasa 1 i 3 de la present excavació i al sondeig en el Jardí del Rei que es va dur a terme en el marc de la primera intervenció, a la que s'ha fet referència més vegades (CALPENA, 2004).

Secundàriament, al excavar la rasa (UE 9155) per allotjar un cable elèctric es va veure que s'havia afectat tant la banda SE del tram en direcció SO-NE (UE 9122), com el punt de contacte entre els dos tronçons documentats.

Finalment, cal destacar que les extremitats al NO i NE de l'estructura van quedar per fora de l'àrea d'excavació i per tant no es van poder documentar.

De totes maneres, no sembla que aquesta fonamentació funcionés, originàriament, amb la vorera que hi descansava per sobre, ja que les dimensions i el tipus d'obra d'aquesta estructura no semblen requerir unes fonamentacions tan importants; així doncs es devia tractar d'un reaprofitament.

En resum, es desconeix la funció original d'aquesta estructura com també la seva cronologia, ja que no es van poder recuperar materials útils dels estrats que la mateixa estructura tallava. Tant l'estrat a la banda SO de la UE 9120, que, al estar al marge de la rasa arqueològica, s'ha documentat només per una petita fracció de la seva extensió, com l'estrat (UE 9158) a la banda NE de la mateixa UE 9120, afectat profundament pel farciment (UE 9157) de la rasa (UE 9155) del cable elèctric (UE 9156), no van aportar cap tipus de material arqueològic.

Aquesta estructura es recolzava a una altra (UE 1929), formada per pedres somerament escairades, alguns maons i morter de color blanc. Per estar just al límit del marge NO de la rasa, se'n va excavar només una mínima part, constituïda per una façana amb alineació NE-SO, de la que sobresurt una mena de contrafort.

Per sota d'aquest mur es va poder documentar la fonamentació d'encofrat perdut (UE 9177 i 9179), molt semblant a la que ja va aparèixer a la rasa 1 (UE 9132). Dita estructura és formada per un tram en direcció NE-SO (UE 9179) i per un, en direcció NO-SE (UE 9177), del que es va documentar només una petita franja al llarg del marge SO de la rasa arqueològica. L'estructura quedava amortitzada per l'estrat corresponent a la UE 9121, que, no va aportar cap material. Per sota d'aquest es situava l'estrat identificat amb la UE 9130, datable de finals del segle XVI, que amortitzava el mur UE 9131, també aparegut a la rasa 1, i que per tant quedava tallat per la fossa de la fonamentació comentada, la UE 9179.

Finalment, si bé ja s'havia assolit la cota inferior requerida per la col·locació dels serveis que van motivar l'excavació, es va dur a terme un petit sondeig, a la zona NO de la rasa, amb l'objectiu de documentar el nivell inferior del mur 9131, del que, encara no s'havia pogut obtenir cap dada útil per a establir la seva cronologia, ni a les rases de la present excavació ni a les de l'anterior (CALPENA, 2004, UE 9002).

D'aquesta manera es va poder observar com el mur, del qual es conserva una filada de carreus escairats, tenia una banquetta fundacional (UE 9138) de parets rectes. L'estrat (UE 9139) on es trobava englobada la

banqueta es pot situar, cronològicament, en un moment indeterminat entre finals del segle XIV i el segle XV. El fet que no es detectés cap rasa per a la col·locació de l'estructura dóna lloc a dues hipòtesis interpretatives: la primera apunta al fet que, vist que la banqueta sembla descansar just per sobre del estrat (UE 9140), la banqueta mateixa s'hagués construït a la vista, i posteriorment s'hagués aportat un estrat (UE 9139) amb la finalitat d'assolir la cota superior d'aquesta. No obstant, cal esmentar que la diferència entre els estrats identificats amb les UE 9139 i 9140 era tant lleu que, durant el procés d'excavació, més d'una vegada es va posar en dubte la seva existència, i consegüentment el fet que la banqueta arranqués a partir d'un canvi d'estrat.

Pel que fa a la segona hipòtesi, el fet que las parets de l'estructura en qüestió – com s'ha dit, perfectament verticals - eren recobertes majoritàriament per una capa de morter adossat, podria interpretar-se com l'indici d'una construcció amb la tècnica de l'encofrat perdut: s'hauria excavat una rasa amb parets verticals i, després de col·locar-hi les pedres de la banqueta, el morter hauria farcit els petits buits que quedaven.

D'una manera o d'una altra, sembla que la cronologia del mur es pugui aproximar a una època igual (en el cas d'haver-se construït la banqueta a la vista) o lleugerament posterior (si es tractés d'un encofrat perdut) als fragments més recents trobats a la UE 9139; una datació del segle XV sembla, per tant, força lògica.

Per sobre d'aquest estrat i de la banqueta, recolzant-se al mur UE 9131, es va documentar un estrat (UE 9137) que s'ha interpretat com un nivell de

circulació relacionat amb el mur mateix, que es dataria del segle XV i fins a finals del segle XVI. En aquesta època, com s'ha dit abans, el mur va quedar amortitzat per la UE 9130.

Rasa 3

Per sota de l'estrat de humus (UE 9166), el primer estrat arqueològic consistia en una important capa (UE 9134), anàloga a la que es va documentar en la rasa 1, encara que el material constructiu fos una mica més escàs respecte al primer exemple.

De la mateixa manera que en la rasa 1, l'estrat va ser afectat per una sèrie de retalls (UE 9167, 9170, 9173) amb el fi de posar-hi serveis moderns.

Per sota de la capa de runa es va documentar una estructura (UE 9181 i 9183) molt semblant a aquelles aparegudes a les rases 1 (UE 9132) i 2 (UE 9177, 9179); en aquest cas es tracta de dos trams, amb orientació NE-SO (UE 9183) i SE-NO (UE 9181).

Recolzant-se a aquest últim segment, es va documentar una estructura (UE 9135), de la que quedava a la vista una filada de maons disposats de costat amb alineació NE-SO, acabada, a l'extremitat NE, per un totxo de planta angular, que deixa intuir com l'estructura tancava, originàriament, contra la UE 9183. S'ha interpretat com una estructura funcional a serveis enterrats, tot i que el gruix escàs de la paret que queda, sembla compatible

amb un pericot, relacionat més amb el registre de conduccions d'electricitat que amb l'aigua.

Rasa 4

Aquesta rasa, d'aproximadament 2,80 x 2,20 metres, es va obrir a l'extremitat SE del "Jardí del Rei", al costat del edifici anomenat "Sala de la Generalitat".

Les primeres estructures documentades van ser un servei d'època contemporània (UE 9190 i 9193) i un encofrat perdut, format per pedres irregulars i morter de color blanc, no gaire abundant, aparegut per sota dels dos nivells superficials (UE 9165, nivell d'ús del moment de l'excavació, i UE 9146, interpretat com anivellació prèvia). Aquesta evidència es pot interpretar com la fonamentació d'un brançal, d'època moderna o contemporània, entre dos contraforts de la "Sala de la Generalitat".

Per sota d'una successió d'estrats dels que, per haver estat rebaixats a màquina, no va ser possible establir la cronologia (UE 9148, 9149, 9150, 9154), van aparèixer restes d'un nivell d'ús, testimoniats per una fina capa de sorra i calç compactada (UE 9153 i 9127). Per sobre d'aquest nivell es va documentar una altra capa (UE 9152), de gruix igualment reduït, que probablement es va acumular amb l'ús del primer nivell de circulació. Aquestes UE no van aportar cap material; només en l'estrat corresponent a la UE 9151 s'ha pogut documentar alguns fragments, entre els quals l'únic cronològicament útil es data al segle XVII. Aquest estrat amortitzava les restes d'un mur (UE 9143) amb banquetes (UE 9164), compostat per pedres

força regulars lligades amb morter de color ataronjat. S'han pogut documentar dos nivells (UE 9128, 9142) en successió cronològica que funcionaven amb el mur: ambdós es situen al llarg del segle XVII, si bé, per causa de l'escassa quantitat de material, no es pugui afinar més la cronologia.

Com en el cas de la rasa número 2, es va practicar un petit sondeig en el sector del mur amb la finalitat d'aclarir les seves característiques constructives: en aquest cas, encara més que en el cas anterior, pren cos la hipòtesi que la banqueteta s'hagi construït a la vista, per sobre de la UE 9145, i posteriorment, en el moment d'aixecar el mur, se li hagi recolzat l'estrat identificat amb la UE 9144 per tal de fixar la fonamentació, obtenint d'aquesta manera una elevació del nivell d'ús. Els indicis que apunten en aquesta direcció són per la constatació que la banqueteta es recolzi directament sobre un estrat, pel fet que no es va apreciar cap rasa de fonamentació en la UE 9144, i finalment, a diferència del cas ja vist en la rasa número 2, pel fet que les pedres regulars que formen la paret recta de la banqueteta no apareixen incrustades de morter en la seva cara exterior, de manera que sembla poc probable la hipòtesi d'una mena d'encofrat perdut.

En aquest cas, per tant, en primer lloc s'hauria construït la fonamentació en obra; secundàriament se li hauria recolzat la UE 9144, que no arriba a assolir la cota superior de la banqueteta; posteriorment s'hauria construït el mur i finalment s'hauria recolzat a aquest últim un estrat que cobria la banqueteta i representaria el primer nivell de circulació (UE 9142) relacionat amb l'estructura. L'UE 9144 va aportar, casi exclusivament, material de finals del segle XVI, mentre que la UE 9142, els materials de la qual són molt

escassos, compta amb un fragment del segle XVII. Considerant que aquesta última ja constituïa el nivell de circulació, el més probable és que el mur s'hagi de datar entre finals del segle XVI i el començament de la centúria següent.

Un segon nivell d'ús (UE 9128) es situa, en base a l'escàs material trobat, al segle XVII, i encara de la mateixa centúria és l'únic fragment útil procedent del estrat (UE 9151) que va amortitzar el mur, situat immediatament per sota dels dos nivells de circulació, als que s'ha fet referència abans (UE 9127, 9153, 9152).

7. INTERPRETACIÓ DE LES EVIDÈNCIES ARQUEOLÒGIQUES

Pel que fa la interpretació dels contextos arqueològics excavats al “Jardí del Rei”, s’ha reconstruït una sèrie de fases d’ús que, en conjunt, s’estenen des de finals del segle XIV, o, més probablement, des del començament del segle XV, fins al segle XX.

Segles XV-XVI

Les evidències més antigues són representades pels dos murs lligats amb morter ataronjat i pels seus nivells de circulació. Les seves orientacions no concorden amb aquelles de les altres estructures que formen el conjunt monumental de les Drassanes i per tant semblen poder referir-se a una fase que preveia una diferent organització del espai.

Basant-se en l’escàs material relacionat amb les estructures i amb els corresponents nivells de circulació, l'**activitat 1**, corresponent a l’erecció del llarg mur al sector SO del Jardí, ha de situar-se en una època que s’aproxima al segle XV. Pel que fa a la funció del mur, no es disposen de proves que puguin apuntar a cap interpretació; únicament, en base als indicis representats per la relació entre la llarga extensió lineal i el gruix relativament petit de l’estructura, es pot proposar que delimités un espai a cel obert, com un pati, més que una estructura coberta. L’important percentatge (14,1% dels materials antròpics) d’escòria metàl·lica que es va trobar a l’estrat (UE 9137) associat al mur, deixa suposar que l’àrea fos utilitzada per alguna tasca metal·lúrgica menor (**activitat 2**) fins a finals del segle XVI, quan es va arrasar el mur en qüestió (**activitat 5**).

Pel que fa a les restes del mur documentat al sector SE del Jardí (**activitat 3**), l'escàs material ceràmic associat, que testimoniaria una construcció lleugerament posterior respecte al primer mur comentat, juntament amb una variació en el tractament de les parets de la banqueta, semblen indicar que no pertanyeria a la mateixa estructura. D'altra banda, tant la seva orientació, com les seves característiques físiques (la tècnica constructiva, el tipus de morter, les dimensions i l'acabat de les pedres) indicarien que estaria perfectament integrat en la topografia de la primera fase d'ocupació documentada, anterior a l'organització cadastral del segle XVII. El mur no va restar en funció (**activitat 4**) gaire temps, ja que al començament del segle XVII es va amortitzar (**activitat 6**). Aquest arrasament és seguit immediatament per una fase d'ús (**activitat 7**), probablement molt poc consistent i molt breu, testimoniada per una fina capa de sorra i calç.

L'amortització dels dos murs comentats, que es va dur a terme aproximadament en el mateix moment, entre finals del segle XVI i el començament del segle XVII, s'insereix, probablement, en el marc d'una important reorganització de l'espai situat a NO de les Drassanes, i s'ha de posar en relació amb la construcció de l'edifici de tres naus, afegit al conjunt per desig de la Generalitat l'any 1612 (TORRES MORELL 1948, pp. 220-222).

Els estrats posteriors a l'activitat 7, que, per haver-se baixat a màquina, no es poden diferenciar cronològicament, s'han atribuït a una genèrica **activitat 8**; correspon a una sèrie de nivells que van quedar probablement a cel obert, per fora de la "Sala de la Generalitat", des de la seva construcció fins als

nostres dies. No es poden donar interpretacions a propòsit de la sistematització del sector corresponent a la cala, i només es pot suggerir, per l'observació dels perfils dels estrats que, almenys en un cas, aquests s'hagin aportat per pujar ràpidament una cota d'ús.

Segles XVII i XVIII

La resta d'estructures documentades al llarg de l'excavació impliquen una sèrie de problemes interpretatius degut al fet que, en època relativament recent, el sector corresponent a les rases 1 i 3 va ser objecte d'un rebaix que va esborrar les traces d'ús anteriors, des del segle XVII fins al segle XIX-XX; a la rasa 2, la concentració d'estructures superposades les unes a les altres, unida a la falta de materials associats a elles, dona lloc als mateixos problemes interpretatius.

Afortunadament, es disposa de documentació gràfica i escrita que permet resoldre parcialment aquestes llacunes i identificar almenys algunes de les restes excavades.

L'evidència arqueològica immediatament posterior a l'arrasament dels murs dels segles XV i XVI és representada pel grup de fonaments, realitzats amb la tècnica de l'encofrat perdut, que tallen l'estrat (UE 9130) que va amortitzar la primera fase.

Degut a les reformes modernes que van afectar el sector no es pot precisar si la UE 9130 constituïa el nivell d'ús a partir del qual es van construir algunes de les estructures o aquestes s'han de relacionar amb un nivell més alt, desaparegut.

Els diferents trams de fonamentacions s'havien considerat, en un primer moment, pertanyents a la mateixa estructura; les seves característiques físiques són molt semblants i la falta de solució de continuïtat entre les varies parts suggeria que es tractés d'un conjunt homogeni.

No obstant, gracies a la confrontació amb la documentació gràfica del segle XVIII, i tenint en compte que existeix una diferència d'amplada entre la UE 9132 i els altres trams en qüestió, hi ha la possibilitat que les fonamentacions es puguin atribuir a dos moments diferents. La connexió entre les UE 9132 i 9183, efectivament, es va poder documentar només per pocs centímetres, i per tant no es pot excloure que no s'hagi notat una relació de posterioritat de la primera respecte a la segona. La hipòtesi que es proposa, per tant, apunta al fet que posteriorment al començament del segle XVII s'hagi construït una primera estructura de la qual formarien part, entre les evidències excavades, les UE 9177, 9179, 9181 i 9183; cap a l'últim quart del segle XVIII s'hauria reformat i modificat l'estructura afegint-li el mur que devia recolzar sobre la fonamentació UE 9132, inutilitzant, probablement, els trams de murs que es recolzaven en les fonamentacions UE 9181 i 9183.

La documentació que està a la base de la reconstrucció arqueològica és representada per una sèrie de gravats dels segles XVIII i XIX: un dibuix de P. de Verboom que, entre 1720 i 1725, va projectar una fortificació que hauria hagut de desenvolupar-se al voltant de les Drassanes; una sèrie de plànols referents a la utilització militar del conjunt al llarg del segle XVIII, conservats al *Archivo General de Simancas*, i finalment l'aixecament topogràfic del sector realitzat en 1858 per part de M. Garriga i Roca i R. Alabern.

Ja en el primer dels documents citats, al traçar el plànol de les estructures que formaven part del conjunt de les Drassanes (que s'hauria degut fortificar amb la construcció d'una mena de segona Ciutadella), en el sector corresponent al "Jardí del Rei", P. de Verboom va registrar la presència d'una estructura, a tocar del límit NO del pati, just en el sector on van aparèixer les restes en qüestió. La mateixa estructura apareix també en alguns plànols militars del 1739 conservats al *Archivo General de Simancas* (M. P. y D. VIII – 157. G. M. Leg. 3652 i 3652; M. P. y D. XXV – 40. Marina, leg. 309) i del 1774 (M.P. y D. XLVI – 62, G. M. Leg. 375; M.P. y D. XLVI – 61, G. M. Leg. 375), on és identificada com a laboratori metal·lúrgic dotat de fargues. Presenta planta quadrangular, si bé les diferències entre els dibuixos, tots amb errors força importants des del punt de vista de les proporcions i, en el cas que interessa, de l'orientació de les estructures, no permeten tenir-ne una idea exacta. Si és relativament segur que, a la extremitat NO, tanqués contra un mur que coincidia amb la línia que actualment delimita el recinte del pati, els plànols no coincideixen en establir l'orientació dels murs de SO i SE de l'estructura, presentant-les de vegades ortogonals respecte al conjunt de les Drassanes i d'altres amb una lleu inclinació. De totes maneres, en cap cas es presenta l'estructura amb dos murs paral·lels i a escassa distància entre ells com es troben, entre les restes excavades, les UE 9132 i 9183. Si es superposen els dibuixos citats amb la planimetria elaborada a raó de l'excavació, encara que existeix una discreta aproximació deguda a la poca precisió dels plànols antics, el mur de tancament del laboratori de fargues sembla coincidir més amb la UE 9183 que amb la UE 9132 (**full 04** de la documentació gràfica d'aquesta memòria). Suposant, per tant, que part de les

estructures excavades corresponguessin a les fargues en qüestió, es suggereix, a nivell d'hipòtesi, que a aquesta fase pertanyerien les UE 9183 i 9177, com dos dels murs perimetrals, i la UE 9181 com a probable delimitació d'un dels ambients en què l'espai estava dividit gràcies a una sèrie de contraforts que apareixen als plànols antics: en aquest cas, es tractaria de la fonamentació d'un dels contraforts, si bé no es pot precisar l'extensió real de la UE 9181 per haver quedat fora de l'àrea d'excavació, tot i que, sota aquesta òptica, no hauria de tenir molta més llargada de la que es va documentar.

En el cas d'acceptar aquesta hipòtesis, el més difícil resideix en la interpretació de la UE 9179; l'estructura documentada gràficament, encara que, com s'ha dit, varia segons el dibuix; en totes les representacions tanca contra el recinte exterior del pati, alguns metres més al NO de la UE en qüestió. El fet que no s'hagin pogut observar els límits de l'evidència arqueològica per quedar aquesta fora de l'àrea de excavació dificulta la seva interpretació. Un dibuix del 1774, conservat a l'*Archivo General de Simancas* (M.P. y D. XLVI-62, G.M. leg. 375), a més d'oferir indicis de les fases successives de les fargues, té la interessant característica de documentar la partició interior de l'espai en objecte (definit com "pequeña fundición antigua" en contraposició amb un projecte d'ampliació del taller), en el que s'aprecien els pilars, els contraforts i dos elements no identificats, de dimensions força grans, a tocar del mur SO (corresponent, en la hipòtesi proposada, a la UE 9177) i al mur NO. No obstant, la identificació de la UE 9179 amb un d'aquests cossos es veu dificultada per l'important gruix de l'evidència excavada que, en aquest sector, es va poder documentar en més de 75 cm.,

fet que implica que s'hi devia recolzar una estructura imponent, aparentment més compatible amb un mur mestre que amb qualsevol obra accessòria del taller (per exemple una farga).

El citat dibuix del 1774 és, com s'ha dit, un projecte per construir un nou laboratori metal·lúrgic, que deuria ampliar les dimensions del precedent, desplaçant lleugerament el mur SE cap a l'exterior de l'estructura, al mateix temps corregint-li l'orientació de manera que respectés l'esquema ortogonal de l'àrea, i sobretot afegint-li un nou cos, perpendicular al primer, que tancaria contra el límit de la sala de la Generalitat. Segons la documentació de Simancas, al voltant de l'any 1774, efectivament es va dur a terme la construcció d'unes noves fargues (l'ligall 375, plànols D. IX-107). Es tracta, probablement, de la realització d'aquest mateix projecte (que ja reprenia, amb poques diferències, una proposta del 1725 documentada a un altre dibuix conservat al mateix arxiu), encara que aparentment, en la versió definitiva, el cos de les fargues antigues s'hagi prolongat fins tocar els murs exteriors de la anomenada "sala de Pere IV": en l'aixecament topogràfic de Garriga i Roca, el més recent dels documents citats al començament d'aquesta secció, es va enregistrar una estructura que respon a aquestes característiques. Repetint el mateix procés de superposició dels plànols antics amb el de les evidències arqueològiques excavades, s'aprecia la coincidència, en el cas de la documentació de Garriga i Roca, del mur de tancament SE, no ja amb la UE 9183, que correspondria a l'antic mur de les fargues, sino amb la UE 9132, que es pot identificar, en conseqüència, amb el nou mur previst pels projectes del 1725 i 1774 (**full 05** de la documentació gràfica d'aquesta memòria).

Resumint la seqüència evolutiva que, a nivell teòric, es creu que va experimentar l'àrea en època moderna, s'hauria construït un taller de fargues (**activitat 9**), en una època compresa entre finals del segle XVI - començament del segle XVII (quan s'amortitzen les estructures precedents i contemporàniament a l'erecció de la "Sala de la Generalitat") i el començament del segle XVIII (quan ja es documenten en els plànols), probablement cap al terme més antic d'aquest ventall cronològic. D'aquesta fase, avui es conservarien les fonamentacions identificades amb les UE 9183, 9179, 9181 i, probablement, la UE 9179. La construcció d'aquest tipus d'estructura sembla continuar una tradició precedent ja que, com s'ha dit, aquesta zona del pati ja era dedicada a l'elaboració metal·lúrgica (**activitat 2**).

A l'últim quart del segle XVIII es decideix ampliar el taller (**activitat 10**) substituint, en la zona que aquí interessa, el mur que es recolzava sobre la UE 9183 per un altre lleugerament desplaçat cap al SE, la fonamentació del qual s'ha identificat amb la UE 9132. Segons el plànol més recent entre aquells que documenten el sector, en aquesta nova estructura s'hauria mantingut la partició original de l'espai interior en ambients que, segons les restes excavades, mesuren, en direcció SO-NE aproximadament 4 metres (4,15 metres a la extremitat SE del ambient, que es restringeix, per efecte de l'orientació del mur identificat amb la UE 9177, cap a l'extremitat NO).

Pel que fa a la suposada fonamentació de pilar documentada a l'excavació anterior (CALPENA, 2004) i identificada en aquella ocasió amb la UE 9001, no es pot establir, en el cas que hagi format part d'una d'aquestes dues fases, amb quina d'elles funcionaria.

Finalment, abans de donar per acabada l'ocupació de l'àrea en època moderna, cal examinar l'evidència arqueològica a la qual s'ha atribuït la UE 9129 (**activitat 11**), excavada només parcialment: es tracta d'una estructura a la vista, formada per un tram en direcció NE-SO amb un sortint a la banda SE. Si bé la individualització de les seves relacions estratigràfiques va ser dificultada pel fet d'estar al marge de l'àrea d'excavació, sembla que l'estructura es recolzava a la fonamentació identificada amb la UE 9179, probablement aprofitant-la. L'estructura, a la seva extremitat NE, presenta una amplada reduïda, com si al seu interior existís un buit, farcit amb un estrat que no es va poder excavar: no es pot establir per tant si aquest descalçament és degut a una ruptura posterior a l'ús de l'estructura o corresponia a les seves característiques originals. Pel que fa a la seva interpretació, es dubta entre dues opcions possibles: la primera apunta a que fos un mur pertanyent a una fase posterior a les estructures abans comentades, que hauria de ser situada, cronològicament, després del 1858, any en que Garriga i Roca duu a terme el seu aixecament topogràfic, en el qual el suposat mur no apareix. En aquest cas, la manca del farciment interior de l'estructura a la seva extremitat NE es deuria a una ruptura. En canvi, la segona possible interpretació apunta al fet que aquest buit fos funcional a l'estructura mateixa, i que aquesta s'hagi d'identificar amb una estructura accessòria a la producció metal·lúrgica, pertanyent a la segona fase del taller.

Finalment, no es disposa d'elements per datar la fonamentació (**activitat 12**) excavada a la rasa 4, que sembla haver estat un envà que unia dos contraforts de l'anomenada "sala de la Generalitat", substituït, en època contemporània, pel vidre actualment en ús.

Segles XIX-XX

Pel que fa a la seqüència arqueològica d'època contemporània, l'activitat principal és representada per l'enderroc de les estructures de la fase precedent, que, cal recordar, encara apareixen a l'aixecament del 1858; aparentment, hi va haver un primer arrasament al sector NO de l'àrea excavada (**activitat 13**), al que va seguir l'abocament, per raons desconegudes, de la morterada identificada amb les UE 9120 i 9122 (**activitat 14**), i, posteriorment, la col·locació de la vorera de parterre UE 9116 (**activitat 16**), que deixa suposar la transformació en jardí del sector objecte d'excavació gracies a aportacions de terra (**activitat 15**).

Es desconeix quina funció tenia, en aquest context, l'estructura probablement relacionada amb servei enterrats i identificada amb la UE 9135 (**activitat 17**).

La zona sembla haver estat afectada per una segona fase d'important reorganització, motivada, probablement, per la col·locació de serveis i infraestructures enterrades. Aquesta nova sistematització va implicar en primer lloc un rebaix del sòl en el sector SE de la zona excavada, corresponent a les rases 1 i 3 i al sondeig efectuat en el marc de la anterior excavació (CALPENA, 2004); en segon lloc la construcció d'una estructura, i probablement d'altres dues, fora de l'àrea d'excavació; posteriorment, la col·locació d'una sèrie de serveis, al que va seguir el rebliment del rebaix inicial amb material heterogeni, amb forta presència de runa; i per últim la col·locació de més serveis enterrats.

Un dels límits topogràfics dintre dels quals es va dur a terme dit rebaix deu haver estat a la zona en la qual es tocaven el citat sondeig i la rasa 2, ja que el sector corresponent a aquesta última va ser estalviat pel tall que va arrencar, amb tota probabilitat, una part de la vorera identificada amb la UE 9116, de la morterada per sota d'aquesta, identificada amb la UE 9120, i de l'estratigrafia associada, tot i que tots aquests elements, en canvi, es conserven a la rasa 2. No obstant, el citat tall no es va poder documentar justament per coincidir amb el límit entre dues zones excavades en diferents moments.

Pel que fa a una descripció més detallada dels treballs implicats en aquesta fase, la zona corresponent a les rases 1 i 3 va ser objecte, com s'ha dit, d'un rebaix (**activitat 18**) que va assolir la cota superior dels fonaments identificats amb la activitat 9, sense descobrir, no obstant, el mur identificat amb la UE 9131, la summitat del qual queda uns pocs centímetres per sota. A partir d'aquesta cota, es va col·locar un tub d'amiant-ciment (**activitat 19**) practicant un tall que va afectar el mur medieval, i posteriorment es va cobrir tot el sector amb una fina capa de color negre (**activitat 20**), la funció de la qual no tenim, de moment, cap explicació. De fet, no sembla poder-se considerar un nivell de circulació pròpiament dit. La col·locació del tub d'amiant-ciment, material molt estès a partir dels anys 20 del segle XX, deu ser pràcticament contemporani del rebliment de runes amb el qual es va assolir, una vegada finalitzades les obres, el nivell d'ús actual; dit rebliment, per sobre de l'estrat negre que va cobrir la canonada, va restituir material del començament del segle XX.

Entre les més modernes evidències documentades cal afegir el mur identificat amb la UE 9187, que, en base a l'observació de les característiques constructives, sembla que s'hagi construït (**activitat 21**) en la mateixa fase del rebliment de runes. No solament no es va detectar cap rasa en l'estrat de runes, que bé podria haver passat desapercebuda en el cas que el suposat farciment fos semblant al heterogeni estrat en el qual s'hauria degut excavar, sino que les primeres pedres que formen la seva fonamentació es recolzen directament sobre la fina capa negrosa identificada amb la UE 9100, tocant-la però sense trencar-la. Per tant, la fonamentació deu haver estat construïda a la vista a partir d'aquest nivell, i posteriorment se li deu haver recolzat l'estrat de runes (**activitat 22**). Pel que fa a la interpretació del mur, es pot suposar que fos destinat a la partició de dues àrees a cel obert: basant-se en la orientació del tram conservat, podia tancar contra el mur de la sala anomenada de "Pere IV" justament on hi havia, almenys fins al 1858, tal com va documentar Garriga i Roca, el brançal d'una obertura pel la qual s'entrava a la sala. Suposant que aquesta porta encara fos oberta cap al començament del segle XX, el mur podia delimitar una mena de recorregut fins a l'entrada del conjunt.

No es pot saber, de moment, quina classe d'obres haguessin constituït la raó del rebaix comentat; a nivell d'hipòtesi podria estar en relació, entre més coses, amb la construcció d'una de les dues grans estructures enterrades que es van notar per fora de les rases arqueològiques: una és un dipòsit dedicat a la recol·lecció d'aigües, la presència del qual es va detectar, en superfície, un parell de metres al SO respecte a la rasa 1; la segona és un altre tipus de

dipòsit, que va aparèixer al marge SE de la rasa 3 (UE 9189; **activitat 23**), visible només en la secció del talús de la mateix rasa.

En relació amb aquestes dues estructures es van organitzar, durant el segle XX, casi tots els tubs i els cables enterrats que es van documentar al llarg de l'excavació: a la primera estructura conflüen, a més del citat tub d'amiant-ciment, dues altres canonades (**activitats 24 i 25**); a la segona un parell de serveis que podrien estar relacionats amb l'electricitat (**activitats 26 i 27**). Completen la llista de serveis contemporanis al sector del NO del jardí, un grup de cables a la rasa 3 (**activitat 28**) i un altre cable a la rasa 2 (**activitat 29**); en aquest últim cas no es pot assegurar si el cable, que passa per sota de la vorera, sigui efectivament anterior a aquesta o bé la seva col·locació hagi implicat el desmuntatge d'una de les pedres del mobiliari urbans, que posteriorment s'hauria tornat a posar al seu lloc.

En correspondència de la rasa 1, el nivell antròpic més modern es representat pel paviment en ús fins a la data de l'excavació (**activitat 30**).

A la rasa 4, a falta de material que pugui testimoniar els nivells d'ús més recents (UE 9146, 9125, 9175, 9176), la única estructura que es pot adscriure amb seguretat a la època contemporània es representada per un servei enterrat (**activitat 31**).

8.CONCLUSIONS

Al moment d'interpretar els resultats en base als coneixements generals dels que es disposa del conjunt de les Drassanes, cal destacar en primer lloc que la primera fase històrica documentada ens porta a una època en la qual encara no s'havia construït la "Sala de la Generalitat", quan la major part de l'àrea corresponent al "Jardí del Rei" no formava part del conjunt del taller nàutic i, pel que es pot deduir de l'observació dels gravats antics, era ocupada per un espai públic de trànsit que flanquejava la Rambla.

El parell d'estructures del segle XV-XVI i els relatius nivells de circulació, documentats durant l'excavació, s'han de relacionar amb les evidències de la mateixa època aparegudes durant l'excavació precedent, localitzades al sector de la "sala de la Generalitat" i identificades, en base als pocs indicis disponibles, amb estructures menors com botigues i porxos.

A falta d'una excavació més extensa, resulta impossible establir una interpretació fiable del conjunt de les estructures anteriors al segle XVII documentades a les dues intervencions. A nivell teòric, no obstant, es poden apuntar algunes interessants hipòtesis de treball. El llarg mur amb alineació NO-SE que, com s'ha dit abans, sembla destinat a dividir dos espais a cel obert, podria constituir una mena de tanca de l'àrea productiva de les Drassanes, tal com ja es va suggerir a la memòria de l'anterior excavació (CALPENA 2005). Pel que fa a la seva orientació, que no s'insereix en la planta ortogonal característica del conjunt medieval, es poden oferir dues hipòtesis: pot derivar d'una sistematització espacial anterior a la planificació

d'aquest últim, deixant suposar que cap al NE existissin altres estructures que es volien mantenir fora del area tancada, o està relacionada amb la necessitat d'adequar-se a la topografia establerta pel passeig de la Rambla, a poca distància. Aquestes dues hipòtesis, òbviament, poden ser complementàries, i el mur en qüestió pot ser l'últim testimoni d'una organització espacial que fou determinada, anteriorment al segle XV, per la hidrografia del sector.

Encara a propòsit de la disposició urbanística de la zona fins al començament del segle XVII, el mur del sector SE del jardí permet afegir algunes observacions. De fet, la seva orientació coincideix perfectament amb aquella del mur identificat amb la UE 6310 a l'excavació de CALPENA 2005 i, amb una diferència de pocs graus, amb aquella del mur de tancament de l'actual "Jardí del Rei" a la seva banda NO, que, encara avui, destaca justament per la irregularitat d'orientació respecte al pla adoptat per l'urbanisme contemporani. Una hipòtesi força suggestiva apunta aleshores que aquests tres murs, encara que siguin de cronologia diferent (de totes les maneres, la ceràmica romana associada al mur 6310 s'ha de atribuir probablement a fenòmens residuals), fossin els testimonis d'una de les línees d'orientació de la primitiva organització espacial en ús en aquest sector (full 08 de la documentació gràfica de la present memòria). No deuria tractar-se, no obstant, d'un pla cadastral homogeni i regular, com mostren les estructures amb alineació diferent, ja presents al segle XV, documentades al sector de la "Sala de la Generalitat" al llarg de l'excavació precedent (CALPENA, 2004). Per contra, si l'erecció de la "Sala de la Generalitat" a la primera meitat del segle XVII va impositar uns nous criteris espacials, no sembla que aquests s'hagin aplicat immediatament a tot el sector. De fet, el

mur de tancament del SO del primer taller de fargues, construït a partir d'aquest període i posterior al llarg mur amortitzat a finals del segle XVI, encara conserva l'alineació d'aquest últim, que va ser corregida solament amb la segona fase de les fargues, al finals del segle XVIII.

De totes les maneres, es recorda que les consideracions d'ordre urbanístic fins aquí expressades es fonamenten en les observacions relatives només a una minúscula part d'un extens sector en el qual les solucions puntuals devien ser freqüents, ja que estava rodejada a tres bandes per elements naturals tan importants com la línia de costa, el passeig de la Rambla i la muntanya del Montjuic. No es deu, per tant, generalitzar unes observacions, basades en els limitats indicis oferts per una investigació arqueològica per rases, que en aquesta interpretació s'apunten només com hipòtesis de treball pendents de confirmar o rebutjar en un futur.

Durant el segle XVII i XVIII el conjunt, ampliat, de les Drassanes, es confirma com una de les zones més productives de Barcelona. Les seves infraestructures, aprofitades abans per la Generalitat com a taller nàutic i, probablement a partir del segle XVIII (CALPENA 2005), per l'exèrcit com mestrança d'artilleria, van arribar a comprendre, al 1739, tres tallers de fargues utilitzats simultàniament (*Archivo General de Simancas*, Secció de Secretaria de Marina, lligall 309, plànol M.P. y D. XXV-40); un quart es va construir al voltant d'aquesta data i es va poder documentar durant la excavació anterior (CALPENA 2005), mentre que a finals del segle XVIII es reforma una de les primeres estructures, localitzada justament al "Jardí del Rei" (cf. el dibuix, comentat abans, conservat a l'*Archivo General de*

Simancas M.P. y D. XLVI-62, G.M. leg. 375 i en general el capítol “Conclusions” a CALPENA 2005, on s’analitzen les fons documentals). S’ha dit, com és molt probable, que les estructures documentades en aquesta excavació corresponguin a les dues fases de la farga exterior.

A causa de les dinàmiques estratigràfiques del segle XX, que van afectar profundament les construccions anteriors i esborrar els nivells dels segles XVII i XVIII, no es disposa de cap element per una reconstrucció històrica de l’activitat metal·lúrgica que s’efectuava en aquestes estructures. L’única reflexió possible es refereix a una hipotètica continuïtat d’ús del sector amb finalitat d’elaboració metal·lúrgica des de una època anterior a l’erecció de les fargues, com semblen testimoniar les troballes d’escòria metàl·lica en el nivell associat al mur (UE 9137 / **activitat 2**) de la fase precedent. Pot ser que les fargues es construïssin en un lloc que, si bé de manera menys organitzada, ja era inserit en el circuit productiu de les Drassanes per activitats secundàries que no és possible, de moment, precisar (per exemple un dipòsit dels rebutjos de producció); a l’època de la construcció de la Sala de la Generalitat, amb la probable expansió dels límits de les Drassanes per fora de la primitiva tanca, consideracions d’ordre logístic haurien suggerit de dotar el sector d’una infraestructura més efectiva.

Per concloure, l’àrea objecte d’excavació va ser transformada en pati, entre finals del segle XIX i la primera meitat del segle XX, amb l’enderroc de les estructures existents, la creació d’un sector amb parterres i probablement la construcció d’alguna estructura menor que el delimitava en més parts. A partir d’aquest mateix moment s’ha de situar la inclusió, continuada fins als

nostres dies, d'una important sèrie de serveis enterrats, necessaris per a les noves exigències de les Drassanes d'època contemporània.

Alessandro Ravotto

26/06/2007

9. BIBLIOGRAFIA

A.A.D.D. 1997, *Fargues de ferro i fargues d'aram, Història, geografia i aspectes tecnològics*, Quaderns del Centre d'Estudis Comarcals de Banyoles, num 18, Banyoles.

A.A.D.D. 2004, *Abajo las Murallas*. Museu d'Història de la ciutat, Ajuntament de Barcelona.

ARRANZ, M. 2003, *La Rambla de Barcelona. Estudi d'història urbana*. Col·lecció Camí Ral, núm 22, Barcelona.

BARDINA, E. 2000, *Un forn de ceràmica d'època moderna a la intervenció arqueològica del carrer Cardenal Remolins*, Lleida, *Revista d'Arqueologia de Ponent*, 10, Lleida.

CALPENA, D. 2004, Memòria arqueològica Reials Drassanes de Barcelona Codi 123/00, *Memòria inèdita dipositada al Museu d'Història de la ciutat de Barcelona*.

CALPENA, D. 2003, Noves aportacions de l'arqueologia a la història de les Reials Drassanes de Barcelona, *Drassana. Revista del Museu Marítim de Barcelona*, 11. Barcelona, 76-83.

CALPENA, D., RAVOTTO A., 2007, *Una farga a les Reials Drassanes de Barcelona. Evidències arqueològiques i documentals*, en les *Actes del III Congrés d'arqueologia medieval i Moderna a Catalunya*, Sabadell, 18-21 maig 2006, en premsa.

CARANDINI, A. 1996, *Storie dalla terra. Manuale di scavo archeologico*, Torino, Einaudi.

CARRERAS, F.1928, Les Dreçanes barcelonines, sos inventaris y restauració, *Butlletí Excursionista de Catalunya*, 394, Barcelona, 91-106.

CUBELES, A i PUIG, F. 2004. La Drassana i la gestació de la façana marítima de Barcelona. *Drassana. Revista del Museu Marítim de Barcelona*, 11. Barcelona, 50-61.

ESTRADA RIUS, A. 2003. Les Drassanes Reials de Barcelona a la Baixa Edat Mitjana. Notes d'estudi, *Drassana. Revista del Museu Marítim de Barcelona*, 11. Barcelona, 36-49.

ESTRADA RIUS, A. 2004. La Drassana Reial de Barcelona a l'Edat Mitjana. Organització institucional i construcció naval a la Corona d'Aragó. Edicions del Museu Marítim de Barcelona.

LLORENS, J, 1989, *Plats i pots de ceràmica catalana, Segles XV al XVIII*, Secció d'Arqueologia Urbana.

GÓMEZ, A. 2000. Memoria científica de la intervenció arqueològica en las Drassanes Reials de Barcelona. Noviembre de 2000. *Memòria inèdita dipositada al Museu d'Història de la ciutat de Barcelona*.

HARRIS, E.C.; 1979, *Principios de estratigrafía arqueológica*. Ed. Crítica. Barcelona.

IZQUIERDO, P. 1997. *Barcino i el seu litoral: una aproximació a les comunicacions marítimes d'època antiga a la Laietània*, a ROCA, J. (ed.): "La formació del cinturó industrial de Barcelona", Barcelona, Institut Municipal d'Història-Proa, 1997, vol. 1, p.13-21. Publicat a Internet, gener del 2000

RIERA, S., PALET, J. M. 1993. Evolució del sector de Montjuïc-el Port entre l'època romana i altmedieval (III-X): una contribució a l'estudi diacrònic del paisatge, a *Actes del III Congrés d'història de Barcelona, Volum 1*, Institut Municipal d'Història, Ajuntament de Barcelona.

TELESE, A. 1987, Les sèries de Poblet, a *Butlletí Informatiu de Ceràmica*, 35.

TELESE, A. 1991, *La vaixel·la blava catalana de 1570 a 1670, Repertori, catalogació i proposta per a la seva nomenclatura*, Barcelona

TORRES, P. 1948, Las Atarazanas reales de Barcelona, *Barcelona, divulgación histórica*, V, Barcelona, 217-223

TORNER, J. 1991, *Les Drassanes de Barcelona en l'Arxiu General de Simancas*, treball

de recerca inèdit.

10. DOCUMENTACIÓ FOTOGRÀFICA

Pati actual del Museu Marítim, on va tenir lloc l'excavació.

Rasa 1. La UE 9100 amb el tub 9109. Al fon, el mur UE 9187. En primer pla, l'encofrat UE 9111.
Escala mètrica 2 m.

Rasa1. Fi de l'excavació. Alçat del mur UE 9187, mur UE 9131 i tubs UE 9109 i 9113.

Rasa 1. Vista de conjunt al final de l'excavació.
Escala mètrica 2 m.

Rasa 2. Vorera UE 9116, estructura 9120 i 9122, estrats UE 9159 (esquerra) i 9121 (dreta).
Escala mètrica 2 m.

Rasa 2. Detalle de la vorera UE 9116, de la cimentació UE9123 i de la estructura UE9122.
Escala mètrica 1 m.

Rasa 2. UE 9122. Escala mètrica 2 m.

Rasa 2. UE 9131 i la seva banqueta 9138 (dreta); UE 9177 (esquerra); UE 9179 i 9129 (al fon).
Escala mètrica 2 m.

Rasa 2. Mur UE 9131 i la seva banqueta 9138. A la secció de la rasa s'observa la UE 9130 que amortitzava el mur. Escala mètrica 2 m.

Rasa 2. Sondeig efectuat per documentar les característiques constructives del mur UE 9131. UE 9139. Escala mètrica 2 m.

Rasa 2. Sondeig efectuat per documentar les característiques constructives del mur UE 9131. UE 9140. Escala mètrica 2 m.

Rasa 2. Detall de la relació estratigràfica entre las UE 9179 (dreta) i 9131 (esquerra). Escala mètrica 1 m.

Rasa 3. UE 9183 (dreta), UE 9182 (fon) i 9135 (al fon a la esquerra).
Punt de vista des de SE. Escala mètrica 2 m.

Rasa 3. UE 9183 (esquerra), UE 9182 (al mig) i 9135 (dreta).
Punt de vista des de NO. Escala mètrica 2 m.

Rasa 4. Alçat UE 9126. Per sota d'aquest, la UE 9143 i la seva banqueteta 9164.
Escala mètrica: 1,5 m horitzontal, 0.50 m vertical.

Rasa 4. La UE 9144, nivell probablement aportat per la construcció del mur 9143.
Escala mètrica 2 m.

Rasa 4. Sondeig 2, efectuat per documentar les característiques constructives del mur UE 9143. A la seva extremitat dreta s'observa un testimoni de la UE 9142 recolzant-se i cobrint la banqueteta.
Escala mètrica 1 m.

Muntatge fotogràfic. Vista aèria del final de l'excavació. Punt de vista des de SE.

Vista aèria del final de l'excavació. Punt de vista de NE

11. LLISTAT I DESCRIPCIÓ DE LES UNITATS ESTRATIGRÀFIQUES

Rasa 1:

- 9100, estrat** molt prim de color negrós. És cobert per la UE 9106, 9187. És tallat per la UE 9108. Cobreix les UE 9114, 9115, 9132.
- 9102, estructura.** Pedres escairades que constituïen el paviment modern. Cobreix la UE 9103
- 9103, estrat.** Capa d'arena que té la finalitat d'anivellar i drenar l'aigua de pluja per a la construcció del paviment modern. És cobert per la UE 9102; cobreix la UE 9104
- 9104, estrat.** Capa de formigó que servia de base al paviment i la seva anivellació. És cobert per la UE 9103 i cobreix la UE 9105.
- 9105, estrat** d'anivellació previ a la cimentació del paviment, compostat principalment per graves barrejades amb terra. Color negrós. És cobert per la UE 9104. Cobreix les UE 9106, 9111
- 9106, estrat** de runes format per pedres de petites i mitjanes dimensions, fragments de teules i totxos, terra i argila. Presència de pegots de morter. Color obscur, que varia segons els sectors. Té una potència màxima aproximada de 110 cm. És cobert per la UE 9105. Cobreix la UE 9100. Es recolza a la UE 9187. És tallat per la UE 9111 i 9108. **Cronologia:** finals segle XIX – inici segle XX. Equiparable a la UE 9005 de l'excavació amb el codi MHC 69/02.
- 9107,** anul·lada.
- 9108, tall** per a la col·locació d'un tub d'aigües. Talla les UE 9100, 9106, 9115, 9131. És reblerta per les UE 9110 i 9109.
- 9109, artefacte.** Tub d' amiant-ciment per aigües. L'extremitat SO, al marge de la zona d'excavació arqueològica, connecta amb un pou de formigó visible en superfície, per fora de la rasa. Rebleix la UE 9108; és cobert per la UE 9110.

9110, estrat format per terra i graves. Rebleix la UE 9108; cobreix la UE 9109; És cobert per la UE 9105.

9111, estructura. Composta per una única peça de formigó, corresponent a un encofrat perdut que probablement engloba un tub d'aigua que es connecta al pou, anteriorment citat, situat al marge de l'excavació. Rebleix la UE 9163. És cobert per la UE 9105.

9112, tall per la col·locació d'un tub d'aigües. Talla les UE 9115, 9131. És reblert per les UE 9113, 9114.

9113, artefacte. Tub d'amiant-ciment per aigües. L'extremitat SO, al marge de la zona d'excavació arqueològica, connecta amb un pou de formigó visible en superfície per fora de la rasa. Rebleix la UE 9112. És cobert per la UE 9114.

9114, farciment. Estrat format majoritàriament per argiles. A nivell de composició no presenta diferències substancials respecte a la UE 9115, la qual fou tallada per la UE 9112 i de la que procedeix el material del farciment. Rebleix la UE 9112. És cobert per la UE 9100. Cobreix la UE 9113.

9115, estrat d'argila. Amortitza la UE 9131 És tallat per la UE 9117. És cobert per la UE 9100. Igual a la UE 9200. Probablement equivalent a la UE 9130 de la rasa 2. *Fi de la rasa 1. Cronologia:* finals segle XVI.

9117, tall per a col·locar la UE 9132. Talla les UE 9115, 9200 i 9131. És reblert per la UE 9132.

9131, estructura. Mur amb alineació NO-SE, format per carreus i abundant morter de base sorrenca de color ataronjat. És tallada per la UE 9117. És coberta per la UE 9115.

9132, estructura. Cimentacions de mur compostes per pedres i abundant morter de color blanc. Rebleix la UE 9117. És coberta per la UE 9110. Es recolza a la UE 9183 de la rasa 3 (*Cf. el text per aquesta última relació*).

9163, tall per allotjar la UE 9111. Talla la UE 9106. És reblert per la UE 9111.

9187, estructura. Mur compost per pedres força irregulars i totxos, lligat amb morter de color blanc. Aparentment fou construït a la vista, ja que descansa just per sobre del estrat corresponent a la UE 9100, que s'ha interpretat

com nivell que marca la cota més baixa d'un rebaix del sector. Cobreix la UE 9100. Se li recolza la UE 9106.

9194, tall practicat per dur a terme l'excavació arqueològica a la rasa 1.

9200, estrat d'argila. Amortitza la UE 9131 És tallat per les UE 9112 i 9117. És cobert per la UE 9100. Igual a la UE 9115. Probablement equivalent a la UE 9130 de la rasa 2. *Fi de la rasa 1.* **Cronologia:** finals segle XVI

Rasa 2:

9116, estructura composta per una sèrie de pedres alineades de manera que, en planta, resulta en forma de "L". Interpretada com una vorera per delimitar un parterre. És coberta per la UE 9118. Se li recolzen les UE 9117, 9159. Cobreix la UE 9123.

9117, farciment del tall 9160. Rebleix la UE 9160; es recolza a la UE 9116; cobreix la UE 9123. És cobert per la UE 9118.

9118, estrat de humus. Cobreix la UE 9119, 9116, 9159, 9117.

9119, estrat de color negrós, format per terra d'origen vegetal i esporàdics fragments de material constructiu (totxos, graons de morter). Té una potència aproximada de 45 cm. És cobert per la UE 9118. És tallat per la UE 9155. Cobreix les UE 9120, 9122, 9129, 9158, 9157. **Cronologia:** inici segle XX.

9120, estructura composta per pedres irregulars de mitjanes dimensions i fragments de totxos, unides amb morter de calç de color blanc. Probablement equivalent a la UE 9122, amb la que formaria part de la mateixa estructura. Fou usada com a banqueteta de fonamentació de la UE 9116. Rebleix la UE 9185. És coberta per les UE 9119, 9123, 9161.

9121, estrat. Nivell compost per percentatges aproximadament equivalents de sorra i argila, de color marró fosc. Potència aproximada 25 cm. És cobert per les UE 9162, 9158. Cobreix les UE 9130, 9177. És tallat per les UE 9185, 9186.

- 9122, estructura** composta per pedres irregulars de mitjanes dimensions i fragments de totxos, unides amb morter de calç de color blanc. Probablement equivalent a la UE 9120. Fou aprofitada com a banqueta de fonamentació de la UE 9116. És coberta per les UE 9123, 9119, 9161. Rebleix la UE 9186. Es recolza a la UE 9129.
- 9123, estructura** funcional a la cimentació de la UE 9116. És formada per una o dues filades de totxos, de disposició irregular, lligades amb morter de calç amb important presència de sorra, de color grisós. Fou col·locada amb el fi de anivellar les UE 9120 i 9122, que es van aprofitar com a banqueta de fonamentació de la UE 9116. Rebleix la UE 9160. És coberta per la UE 9116, 9117, 9159. Cobreix les UE 9120, 9122, 9157.
- 9129, estructura** localitzada en la part marginal de la rasa arqueològica i parcialment per fora dels seus límits, per la qual cosa no va ser possible documentar-la per complet. La part visible correspon a un mur que es desenvolupa en sentit NE-SO, dibuixant, en planta, un sortint en el sector SO. És composta per pedres somerament escairades (15-20 cm de alçada per 20-30 cm de llargada per 18-20 cm de gruix), esporàdics totxos i morter de calç de color blanc. És coberta per la UE 9119. Se li recolza la UE 9122. Cobreix la UE 9179.
- 9130, estrat** format per argiles barrejades amb esporàdics carbons, pedretes i teules i totxos. Té una potència màxima d'aproximadament 40 cm. És cobert per la UE 9121. És tallat per la UE 9132. Cobreix les UE 9131, 9137.
Cronologia: finals segle XVI.
- 9131, estructura.** Mur amb alineació NO-SE, format per carreus i abundant morter de base sorrenca de color ataronjat. És tallada per la UE 9180. Cobreix la UE 9138. Se li recolza la UE 9137. *Correspon a la UE 9002 de la excavació amb el codi MHCB 069/02.*
- 9137, estrat** de color marró clar, amb textura granulosa i consistència no molt dura, format per argiles i terra, amb presència de carbons i fragments de teules. Interpretat com a nivell d'ús contemporani al mur 9131. La potència

varia entre 20 i 25 cm. Cobreix les UE 9138 i 9139. Es recolza a la UE 9131.

És tallat per la UE 9132. **Cronologia:** finals segle XVI.

9138, estructura. Banqueta de fonamentació del mur identificat amb la UE 9131.

És coberta per les UE 9137 i 9131. *Cf. el text per un possible tall per la seva col·locació.*

9139, estrat d'anivellament a fi d'assolir el nivell superior de la banqueta 9138...

Té una potència d'entre 10 i 18 cm. És cobert per la UE 9137. Cobreix la UE 9140. És tallat per la UE 9132. *Cf. el text per un possible tall per la col·locació de la UE 9138.*

9140, estrat de formació probablement no antròpica, de composició argilosa,

sobre el que es va assentar la banqueta 9138. Cobreix la UE 9141. És tallat per les UE 9178, 9180. *Només excavat al sondeig 1.*

9141, estrat de formació probablement natural, format per argiles de color marró

amb matisos cap al verd. És cobert per la UE 9140. És tallat per les UE 9178, 9180. *Estrat no excavat. Fi de la rasa nº2.*

9155, tall per a allotjar un cable. Talla les UE 9119, 9120, 9122, 9158, 9161, 9162.

És reblert per les UE 9156, 9157.

9156, artefacte. Tub de plàstic que conté probablement un cable elèctric. Rebleix

la UE 9155. És cobert per la UE 9157.

9157, estrat format per graves, argiles, llims, amb presència de fragments de

totxos. Cobreix la UE 9156; rebleix la UE 9155. És cobert per la UE 9119, 9123

9158, estrat. És cobert per la UE 9119. És tallat per les UE 9185, 9186, 9155.

Cobreix la UE 9121.

9159, estrat. Farciment del tall per la col·locació de la vorera i de la seva

cimentació (UE 9123). És cobert per la UE 9118. Rebleix la UE 9160. Es recolza en les UE 9116. Cobreix la UE 9123.

9160, tall per a allotjar la vorera (UE 9116) i la seva cimentació (UE 9123). Talla

les UE 9119, 9161. És reblert per les UE 9116, 9159, 9117, 9123.

9161, estrat. És tallat per la UE 9160, 9155. Cobreix la UE 9162.

9162, estrat. És cobert per la UE 9161. Cobreix la UE 9121. És tallat per les UE 9185, 9186, 9155.

9177, estructura. Fonamentacions de mur composades per pedres i abundant morter de color blanc, amb orientació NO-SE. mitjanes Probablement és equivalent a la UE 9179. És coberta per la UE 9121. Rebleix la UE 9178. *Identificada amb la UE 9003 a l'excavació amb codi MHCB 069/02).*

9178, tall. Tall practicat per allotjar la UE 9177. Talla les UE 9130, 9137, 9139, 9140, 9141.

9179, estructura. Fonamentacions de mur composades per pedres i abundant morter de color blanc, amb orientació SO-NE. L'excavació ha posat al descobert una potència de 75 cm. Probablement és equivalent a la UE 9177. És coberta per la UE 9121. Rebleix la UE 9180.

9180, tall. Tall practicat per allotjar la UE 9179. Talla les UE 9130, 9137, 9139, 9140, 9141, 9131.

9185, tall. Tall practicat per allotjar la UE 9120. Talla les UE 9158, 9162, 9121. És reblert per la UE 9120. Equivalent a la UE 9186.

9186, tall. Tall practicat per allotjar la UE 9122. Talla les UE 9158, 9162, 9121. És reblert per la UE 9122. Equivalent a la UE 9185.

9195, tall practicat per dur a terme l'excavació arqueològica a la rasa 2.

9196, tall practicat per dur a terme el sondeig número 1.

Rasa 3

9166, humus. Cobreix les UE 9134 i 9189.

9134, estrat de color negrós, format en proporciones decreixents de llims, argila i sorra, amb presència de material constructiu i morter. Té una potència aproximada de 70 cm. És cobert per la UE 9166. És tallat per les UE 9167, 9170, 9173. Cobreix les UE 9154, 9181, 9183, 9135.

9135, estructura composta per totxos (dimensions 30 x 14,5 x 5; 19,5 x 14,5 x 2,5) lligats amb morter de cal de color blanc. Està formada per un tram de

totxos posats en direcció NE-SO. A l'extremitat NE un únic totxo testimonia un canvi d'orientació amb sentit perpendicular al primer tram. La seva part central cobria originalment la UE 9181, però el tall per a passar els cables identificats amb la UE 9168 va destruir part d'aquesta estructura i conseqüentment de la seva relació estratigràfica. És coberta per la UE 9134. Rebleix la UE 9188. Es recolza en la UE 9181. És tallada per la UE 9167.

9154, estrat format de percentatges decreixents d'argila, llims i sorra. És cobert per la UE 9134. És tallat per les UE 9182, 9184, 9188. Igual a la UE 9201. *Fi de la rasa 3; no excavat.*

9167, tall per passar cables elèctrics, en sentit NO-SE. Talla les UE 9134, 9135.

9168, artefacte. Cables elèctrics. Rebleix la UE 9167. És cobert per la UE 9169.

9169, estrat. Farciment del tall per passar cable elèctrics, compostat per percentatges decreixents de graves, llims i argila. Rebleix la UE 9167. És cobert per la UE 9166. Cobreix la UE 9168.

9170, tall per col·locar un tub metàl·lic, format per dos trams, en direcció NO-SE i N-S. Talla la UE 9134.

9171, artefacte. Tub metàl·lic; s'insereix, a la banda SE, en una estructura de maons moderns buits que queda fora de l'àrea de excavació i s'aprecia en secció (UE 9189).

9172, farciment del tall per passar un tub metàl·lic. Té la mateixa composició que l'estrat dins del que es va retallar. Rebleix la UE 9170. És cobert per la UE 9166

9173, tall per posar un cable plàstic. Orientació NO-SE. Talla a la UE 9134.

9174, artefacte. Cable plàstic que s'insereix, a la banda SE, en una estructura de maons moderns buits que queda fora de l'àrea de excavació i que s'aprecia en secció. Rebleix la UE 9173; és cobert per la UE 9175.

9175, farciment del tall per passar un cable plàstic. Té la mateixa composició que l'estrat dins del que es va retallar. Rebleix la UE 9173. Cobreix la UE 9174; és cobert per la UE 9166.

- 9181, estructura.** Fonamentacions de mur composades per pedres i abundant morter de color blanc, amb orientació NO-SE. És cobert per la UE 9134. Rebleix la UE 9182. Equivalent a la UE 9183. Se li recolza la UE 9135.
- 9182, tall** per allotjar la UE 9181. Talla la UE 9154. És reblert per la UE 9181.
- 9183, estructura.** Fonamentacions de mur composades per pedres i abundant morter de color blanc, amb orientació SO-NE. És cobert per la UE 9134. Rebleix la UE 9184. Equivalent a la UE 9181 i a la UE 9177 de la rasa 2. Se li recolza la UE 9132 de la rasa 1 (*Cf. el text per aquesta última relació*). *Correspon a la UE 9003 de la excavació amb el codi MHCB 069/02.*
- 9184, tall.** Tall per allotjar la UE 9183. Talla la UE 9154 i 9201. És reblert per la UE 9183
- 9188, tall.** Tall per allotjar la UE 9135. Talla la UE 9154. És reblert per la UE 9135.
- 9189, estructura.** Dipòsit enterrat format per totxos moderns, visible parcialment només en el talús de la rasa número 3; la seva posició no va permetre documentar la majoria de les seves relacions estratigràfiques. Hi conflueixen els serveis identificats amb les UE 9171 i 9174. És coberta per la UE 9166.
- 9197, tall** practicat per dur a terme l'excavació arqueològica a la rasa 3.
- 9201, estrat** format de percentatges decreixents de argila, llims i sorra. És cobert per la UE 9134. És tallat per les UE 9182, 9184, 9188. Igual a la UE 9154. *Fi de la rasa 3; no excavat.*

Rasa 4

- 9124,** anul·lada.
- 9165, estrat** superficial, compostat per una capa de terra de color negrós i gravetes. Cobreix la UE 9125.
- 9125, estrat** de composició argilosa, de color marró clar. Té una potència aproximada de 10cm. És cobert per la UE 9165. Cobreix les UE 9146, 9126, 9175.
- 9175, estrat** de color negre, format principalment per carbons. Té Una potència d'entre 8 i 50 cm. És cobert per la UE 9125. Rebleix la UE 9176.

- 9176, tall.** Talla les UE 9146, 9149. És reblert per la UE 9175.
- 9126, estructura.** Probable fonamentació d'un brancal, d'època indeterminada, que unia dos contraforts de la "sala de la Generalitat". Composada per pedres irregulars (aproximadament 25 cm de llargada per 20 cm de alçària), lligades amb morter de calç de color blanc. Segueix una alineació NE-SO. Rebleix la UE 9147. És coberta per la UE 9125. És tallada per la UE 9191.
- 9127, estrat** de calç, corresponent a un nivell d'ús. És coberta per la UE 9152. Cobreix la UE 9151. És tallat per la UE 9147.
- 9128, estrat** format en mides decreixents d'arena, argiles i llims, de color gris-negrós. Té una potència de 20 cm. És cobert per la UE 9151. Cobreix la UE 9142. Es recolza a la UE 9143. **Cronologia:** segle XVII.
- 9142, estrat** format per percentatges decreixents de sorra, llims i argiles, de color gris fosc. Té una potència aproximada de 20 cm. És cobert per la UE 9128. Cobreix la UE 9164. Es recolza a la UE 9143. Cobreix la UE 9144. **Cronologia:** segle XVII.
- 9143, estructura.** Mur format per pedres i morter de calç amb important presència d'arena, amb orientació E-O. És coberta per la UE 9151. És tallada per la UE 9126. Es recolza a la UE 9164. Se li recolzen les UE 9128 i 9142.
- 9144, estrat.** Format per argiles, pegots de calç procedents de pavimentació, pedres i alguns carbons. Textura granulosa, color grisós i consistència força solta. És cobert per la UE 9142. És tallat per la UE 9143. Cobreix la UE 9145. **Cronologia:** finals segle XVI
- 9145, estrat** format majoritàriament per argiles, de consistència compacta, textura discretament fina i color marró clar. És cobert per la UE 9144, 9164. *Fi de la excavació de la rasa nº4; estrat no excavat.*
- 9146, estrat** de composició majoritàriament sorrenca, de color marró clar, amb presència esporàdica de fragments de material constructiu. Potència 17-20 cm. És cobert per la UE 9125. És tallat per la UE 9147, 9191. Cobreix les UE 9149 i 9150.
- 9147, tall.** Tall per col·locar la fonamentació identificada amb la UE 9126. Talla les UE 9148, 9150, 9154, 9152, 9127, 9151, 9128, 9164.

- 9148, estrat** format per percentatges decreixents de sorra, llims i argila, de color marró obscur. Potència d'entre 2 i 14 cm. És cobert per la UE 9146. És tallat per les UE 9147, 9191. Cobreix les UE 9149, 9150.
- 9149, estrat** format per percentatges decreixents de llims, arena i pegots de argila, de color marró clar. Té una potència d'entre 2 i 30 cm. És cobert per les UE 9147, 9148. És tallat per les UE 9176, UE 9191. Cobreix la UE 9150.
- 9150, estrat** format per percentatges decreixents de llims, arena i argiles, de color marró-grisós, amb presència de fragments de morter blanc i carbons. Té una potència d'entre 10 i 25 cm. És cobert per les UE 9148 i 9149. És tallat per les UE 9147, 9191. Cobreix la UE 9152 i 9153. **Cronologia:** segle XV (un sol fragment, per tant no fiable i probablement residual).
- 9151, estrat** format per percentatges decreixents de llims, arena i argiles, de color grisós, amb presència de fragments de morter blanc i carbons. S'ha interpretat com un estrat d'anivellació pel nivell de circulació identificat amb la UE 9153. Té una potència d'entre 5 i 15 cm. És cobert per les UE 9152, 9153. És tallat per la UE 9147. Cobreix les UE 9128, 9143. **Cronologia:** segle XVII?
- 9152, estrat** format per percentatges decreixents de llims, arena i argiles, de color grisós, amb presència de fragments de morter blanc i carbons. S'ha interpretat com un estrat d'aportació deguda al ús del nivell de circulació identificat amb les UE 9153 i 9127, constituint un segon nivell de circulació. És cobert per la UE 9150. És tallat per la UE 9147. Cobreix les UE 9127, 9153, 9151.
- 9153, estrat** format en major part per sorra, amb funció de nivell de circulació. Equivalent al 9127, però sense calç. Té una potència aproximada de 3 cm. És cobert per la UE 9152. És tallat per la UE 9147. Cobreix la UE 9151.
- 9164, estructura.** Banqueta del mur identificat amb la UE 9143, formada per pedres força regulars, lligades amb morter de color ataronjat. És coberta per la UE 9142; És tallada per la UE 9147.
- 9190, artefacte.** Tub de plàstic per conducció d'aigua. Rebleix la UE 9191; Cobreix la UE 9193; És cobert per la UE 9192.

9191, tall per col·locar la UE 9190. Talla les UE 9146, 9148, 9149, 9150, 9126. És reblert per la UE 9190, 9193.

9192, farciment del tall 9191. Comosat principalment per grava. Farceix la UE 9191, cobreix les UE 9190, 9193.

9193, estructura interpretada com una solera de formigó que es va fer servir com base per el tub identificat amb la UE 9190. Farceix la UE 9191; És cobert per les UE 9190, 9192.

9198, tall practicat per dur a terme l'excavació arqueològica a la rasa 4.

9199, tall practicat per dur a terme el sondeig número 2.

TAULA CODIS PER A INVENTARI DE MATERIALS ARQUEOLÒGICS

CERÀMICA

1. CLASSIFICACIÓ

11000	Prehistòria	13050	campaniana/vernís negre indeterminada
11001	Neolítica	13051	precampaniana
11050	del Coure	13052	campaniana A
11101	del Bronze	13053	campaniana A tardana
11101	del Bronze antic	13054	campaniana B
11102	del Bronze mig	13055	campaniana B-oide
11103	del Bronze final	13056	campaniana C
12000	Protohistòrica sense determinar	13057	campaniana empuritàna
12001	feno-púnica indeterminada	13058	etrusca vernís negre
12002	feno-púnica engalba vermella	13059	imitacions campanianes
12003	feno-púnica engalba negra	13060	vernís negre púnic
12004	no-púnica engalba comuna		
12005	grega d'occident	13100	terra sigillata indeterminada
12050	roja a torn	13101	presigillata
12051	engalba roja	13102	T S precoç
12052	pintada	13103	T S aretina
12053	comuna ibèrica	13104	T S itàlica
12054	grisa de la costa catalana	13105	T S tardo-itàlica
12055	grollera	13106	T S sudgàl·lica
12056	grans recipients d'emmagatzematge	13107	T S marmorata
13000	Món Clàssic sense determinar	13108	T S clara B
13001	grega indeterminada	13109	T S hispànica tardana
13002	<i>buchero nero</i>	13110	T S hispànica indeterminada
13003	àtica figures negres	13111	T S africana A
13004	àtica figures vermelles	13112	T S africana A/D
13005	àtica vernís negre	13113	T S africana A/C
13006	taller de les petites estampetes	13114	T S africana C
13007	taller de Rhode	13115	T S africana D
13008	taller de Nikia-Ion	13116	T S africana indeterminada
13009	taller de pàteres 3 palmetes radials	13117	imitacions T S hispànica
		13118	T S clara
		13119	T S lucente

13120	paleocristina grisa	13300	àmfora indeterminada
13121	paleocristina ataronjada	13301	àmfora massaliota
13122	<i>late Roman C</i>	13302	àmfora feno-púnica
13123	produccions orientals (corintia)	13303	àmfora ebussitana
13124	vidriada romana	13304	àmfora romana
13125	imitacions clara D	13305	àmfora greco-itàlica
13126	paleocristina pintada	13306	àmfora itàlica
		13307	àmfora gà·lica
13150	parets fines indeterminades	13308	àmfora hispànica
13151	parets fines itàliques	13309	àmfora bètica
13152	parets fines d'Acco	13310	àmfora de la Tarraconense
13153	parets fines sudgà·liques	13311	àmfora lusitana
13154	parets fines "clofolla d'ou"	13312	àmfora africana
13155	parets fines hispàniques	13313	àmfora oriental
13156	imitacions parets fines	13314	suports d'àmfores
		13315	amforiscs
13200	llàntia indeterminada	13316	disc terra cuita
13201	llàntia grega	13317	taps
13202	llàntia republicana	13318	fragments vasos retallats
13203	llàntia republicana vernís negre	13319	altres accessoris
13204	llàntia imperial	13320	<i>dollia</i>
13205	llàntia imperial de volutes	13321	àmfora rodia
13206	llàntia imperial de disc	13322	àmfora corintia
13207	llàntia africana de canal	13323	àmfora Samos
13208	llàntia africana		
13209	llàntia africana paleocristiana	13400	comuna a torn oxidada d'època indeterminada
13210	llàntia africana ARS	13401	comuna a mà oxidada d'època indeterminada
		13402	comuna a torn reduïda d'època indeterminada
13250	comuna oxidada	13403	comuna a mà reduïda d'època indeterminada
13251	comuna reduïda	13404	comuna oxidada d'època indeterminada
13252	comuna baix-imperial	13405	comuna reduïda d'època indeterminada
13253	comuna engalba blanca	13406	comuna a torn bescuitada indeterminada
13254	comuna engalba negra		
13255	comuna engalba vermella	13500	comuna oxidada medieval
13256	comuna roig pompejà	13501	comuna reduïda medieval
13257	comuna itàlica	13502	comuna bescuitada medieval
13258	comuna africana de cuina		
13259	comuna emporitana oxidada		
13260	comuna de cuina acurada		
13261	imitacions comuna africana		
13262	comuna bescuitada		
13263	ceràmica comuna de Lípari		
13264	ceràmica daurada		
13265	ceràmica eivissenca tardo antiga		
13266	ceràmica de Pantelleria		
13267	ceràmica itàlica tardo antiga		

14000	Món medieval i modern indeterminat	14126	blanca i blava de la cirera
14001	comuna oxidada a mà	14128	blanca i blava Paterna-Manises
14002	comuna oxidada a torn	14129	blanca i groga “orla d’influència del Renaixement”
14003	comuna oxidada vidriada		
14004	comuna reduïda a mà		
14005	comuna reduïda a torn	14200	reflex metàl·lic
14006	comuna reduïda vidriada	14201	reflex metàl·lic producció catalana
		14202	reflex metàl·lic de l’ungla
14050	islàmica indeterminada	14203	reflex metàl·lic de sanefa amb gallons
14051	islàmica verd-manganès	14204	reflex metàl·lic de sanefa amb fulles
14052	islàmica melada	14205	reflex metàl·lic de sanefa en negatiu
14053	islàmica corda seca total	14206	reflex metàl·lic decoració floral
14054	islàmica corda seca parcial	14207	reflex metàl·lic de fons picat
14055	islàmica esgrafiada	14208	reflex metàl·lic de pinzell-pinta
14056	islàmica pintada	14209	reflex metàl·lic decoració geomètrica
14057	islàmica daurada reflex metàl·lic	14210	reflex metàl·lic amb lletres o anagrames
14058	islàmica a motlle	14211	reflex metàl·lic i blava
14059	islàmica comuna oxidada	14212	reflex metàl·lic de Paterna
14060	islàmica comuna reduïda	14213	reflex metàl·lic de Manises
14061	islàmica manganès sota coberta melada	14214	reflex metàl·lic de Paterna-Manises
14062	islàmica vidrada	14215	reflex metàl·lic sanefa reticulada
14100	vidrada blanca	14250	blanca i manganès
14101	blanca i blava	14251	blanca-manganès blau i manganès
14102	blanca i blava de Barcelona	14252	blanca-manganès verd i manganès
14103	blanca i blava catalana	14253	blanca-manganès verd i manganès de Paterna
14104	blanca i blava d’orles diverses	14254	blanca-manganès verd i manganès de Manises
14105	blanca i blava de la botifarrada	14255	blanca-manganès verd i manganès catalana
14106	blanca i blava de l’arracada	14256	blanca-manganès i verd
14107	blanca i blava d’influència francesa	14257	blanca-manganès i polícroma
14108	blanca i blava de la cirereta		
14109	blanca i blava de faixes o cintes	14300	pisa blanca
14110	blanca i blava de la Segarra	14301	pisa decorada
14111	blanca i blava d’Escornalbou	14302	porcellana
14112	blanca i blava de la panotxa	14303	Pickman/Cartuja
14113	blanca i blava regalats	14304	d’importació
14114	blanca i blava de Poblet	14305	maiolica lligur
14115	blanca i blava de sanefa negativa	14306	polícroma
14116	blanca i blava de transició		
14117	blanca i blava amb la Tau		
14118	blanca i blava d’influència de Savona	14400	vaixella segle XX
14119	blanca i blava corbata o palmera		
14120	blanca i blava ditada	15000	material ceràmic no recipient
14121	blanca i blava de blondes		
14122	blanca i blava de Paterna		
14123	blanca i blava de Manises		
14124	blanca i blava de Manises i groga		
14125	blanca i blava de la figueta		

2. DEFINICIÓ DEL FRAGMENT

sense forma	SN
sense definir	SD
perfil sencer	PS
vora	VO
nansa	NA
arrencament de nansa	AN
coll	CO
carena	CR
llavi	LL
fons	FO
abocador	AB
escòria	ER
pom agafor	AG
broc	BR
orelleta	OR
peu	PE
pivot	PI
bec	BE

Per a llànties:

<i>Infundibulum</i>	IN
Pico (<i>rostrum</i>)	RO
Orla (<i>margo</i>)	MA
Disc	DI
Volutes	VL

3. TIPOLOGIA: Per materials del Món Clàssic amb una tipologia ja establerta.

ABAS.	Abascal
AFRIC.	Africana
AGUARD.	Aguarod
ALM.	Almagro
ATL.	Atlante
BAIL.	Bailey
BEL.	Beltran
BRUCK.	Bruckner
DECHEL.	Dechelette
DRAG	Dragendorf
DRES.	Dressel
EBUS.	Ebusitana
GOUD.	Goudineau
H.	Hayes
HALT.	Haltern
HERM.	Hermet
KEAY	Keay

LAMB.	Lamboglia
LAIET.	Laietana
LOPEZ	López Mullor
LUDOW.	Ludowici
M.	Morel
MEZQ.	Mezquiriz
OBER.	Oberaden
OELM.	Oelman
OST.	Ostia
OSW.	Oswald
PALL.	Pallarès
PASC.	Pascual
RIG.	Rigoir
RITT.	Ritterling
SAL.	Salomonson
SPT.	Spitzer

4. FORMA: Per a materials no classificats tipològicament. Bàsicament, ceràmiques prehistòriques, medievals i modernes)

Ceràmica a mà:

bol/vas carenat	BCA
bol/vas cilíndric	BCI
bol/vas bitroncocònic	BBT
bol/vas troncocònic	BTR
bol/vas elíptic	BEL
bol/vas globular	BGL
bol/vas globular amb coll	BGC
bol/vas germinat	BGE
bol/vas múltiple	BMU
bol/vas ovoide	BOV
bol/vas perfil en S	BPS
bol/vas semiesfèric	BSE
bol/vas subesfèric o subesfèric de vora exvasada	BSU
copa	COP
cullera	CUL
formatgera	FOR
forma indeterminada	FIN
fragment retallat no perforat	FRN
fragment retallat perforat	FRP
gresol	GES
paleta	PAL
plat carenat	PCA
plat/tapadora	PLT

plata PLA
suport SOP
tassa TAS

Ceràmica a torn:

Ceràmica grega

Alabastró ALA
Àmfora AMF
Aryballos ARY
Hydria HYD
Kalathos KAL
kratera calze KCA
kratera campana KCP
krateracolumnes KCO
kratera volutes KVO
kylix KYL
lebes LEB
lekythos LEK
oinochoe OIN
pelike PEL
skiphos SKI
stamnos STA
ungüentari bulb UBU
ungüentari fusiforme UFU
ungüentari UGU

Ceràmica clàssica, medieval i moderna

abeurador ABE
ampolla AMP
bací BAC
barral BLN
bol BOL
canalobre CAN
cassola CSS
cassola patina cendrosa CSC
càntir CAT
catúfol CAF
colador COL
copa COP
cossi COS
cremaperfums CRP
cubell CUB
escalfeta ESF
escudella ESC
escudella d'orelletes EOR
fogó FOG
formes amb abocador FAB
formes obertes FOB
formes tancades FTA

forma indeterminada FIN
fruiter FRU
gerra GER
gerreta GET
gerro GRR
gibrell GIB
got GOT
greixonera GRE
guardiola GUA
llàntia cassola i bec pessigat LCB
llàntia peu alt LPA
llàntia piquera LPI
llumanera LLU
menjadora MEN
mesura MES
morter MOR
motlle MOT
motlle sigillata MSG
olla OLL
olla patina cendrosa OPC
orsa ORS
pàtera PTT
plat PAT
plat d'ala PDA
plat/tapadora PTA
plat/tapadora vora fumada PTF
plata PLA
plat tallador PTL
poal POA
pot POT
pot de farmàcia PFA
rentamans REN
safata SAF
saler SLR
salsera SAL
servidora SEV
setrill SET
sitra SIT
suport SOP
suport d'anell SAN
suport rodet SRD
tallador TAL
tapadora TAP
tassa TAS
tenalla TEN
test TES
tinter TIN
tupí TUP
urna URN
xocolatera XOC

Material ceràmic no recipient (codi classificació 15000):

artefacte no definit	AND
bola	BLA
cilindres de forn	CFO
dena	DEN
fgura antropomorfa	FAN
figura zoomorfa	FZM
fragment d'argila indet.	FAI
fussaiola	FUS
joguina	JOG
màscara	MAS
pes de teler circular	PTC
pes de teler oval	PTO
pes de teler rectangular	PTR
pes de teler indeterminat	PTI
pes de teler troncocònic	PTT
pipes	PIP
placa	PLC
rodet	ROD
tres peus terrisser	TPT
disc circular terrisser	DCT
suport llar de foc	SLF
peça circular foradada	PCF

4. TÈCNICA

a mà	MA
a torn	TO
a torn lent	TL
a motlle	MO
motlle cistelleria	MC
ensablada	EN
indeterminada	IN

5. DECORACIÓ

acanalada	AC
aiguada	AG
aplicació	AL
aplicació metàl·lica	AM
aplicació pasta blanca	AL
aplicació pasta roja	AR
aplicació pedres	AP
baquetons	BA
barbotina	BB
bigoti	BI

botons	BO
calada	CA
cordons digitacions	CD
cordons incisió	CI
cordons impressió	CM
cordons llisos	CL
cordons pessigats	CP
ditada	DI
esgrafiada	ES
excisa	EX
impresa canya/os	IO
impresa cardial	IC
impresa cistelleria	IL
impresa digitada	ID
impresa espàtula	IE
impresa estampillada	NP
impresa pinta	LL
impresa punxó	MA
impresa puntillada	MG
impresa raspatllada	MO
impresa teixit	IT
impresa ungulada	IU
impresió fent incisió	IM
impressions diverses	IF
incisa	IN
incisa pintada	NP
llengüeta	LL
mamellons	MA
mangra	MG
motlle	MO
mugró	MU
ondulació en vora	OV
perforada	PF
pessigada	PE
pintada blanca	PB
pintada negra	PN
pintada roja	PR
pintada roig-marronós	PM
polícroma	PP
pseudoexcisa	PS
rodeta	RO
vernís roig	VR

6. PASTA

grollera	GO
grollera oxidada	GO
grollera reduïda	GR
grollera mixta	GM
acurada oxidada	AO

acurada reduïda	AR
acurada mixta	AM
acurada bescuitada	AB
grollera bescuitada	GB
bescuitada	BE
caolinítica	CA

7. ACABATS

allisat	AL
allisat amb fang	AF
arenós	AR
brunyit	BR
encastació de fang	EF
engalbat	EN
esmaltat	EM
espatulat	ES
estriat	ET
marques terrisser	MT
pàtina cendrosa	PC
pentinada	PE
pintat	PI
rugós	RU
<i>strice</i>	ST
vernissat	VE
vidrat	VI

METALL

1. CLASSIFICACIÓ

20000	indeterminat
20001	bronze
20002	ferro
20003	plata
20004	or
20005	plom
20006	aleacions diverses
20007	altres metalls
20008	coure

2. FORMA

agulla	AGU
agulla de cap	AGC
alabarda	ALB
àncora	ANC
anell	ANL
anella	ANE
arracada	ARR
arreus de cavall	ARC
artefacte indeterminat	ATI
ast	AST
bala	BAL
barra	BRR
bola/boleta	BLT
bomba	BOM
botó	BOT
braçalet	BRA
braser	BRS
cadena	CAD
clau	CLA
dena	DEN
destral	DRT
diadema	DMA
didal	DID
elements de carro	ECR
elements religiosos	ERE
enformador	ENF
escarpa	EPA
escòria	ESR
escultura	ESC
escut	EST
espasa	ESP
falcata	FAL
fíbula indeterminada	FBI

fíbula anular	FAN
fíbula d'apèndix caudal	FAC
fíbula de bucla	FBU
fíbula de naveta	FNA
fíbulade pivot	FPV
fíbula doble ressort	FDR
fíbula indígena de colze	FIC
figura antropomorfa	FAN
figura zoomorfa	FZM
fil/frag. riscle/anell/braçalet	FFR
frontissa	FTS
ganivet	GNV
gerra	GER
globelet	GOB
llingot	LIN
mirall	MRL
moneda	MON
pectoral	PEC
penjant	PJA
pinces	PNC
placa	PLC
pondius	PON
punta fletxa	PFL
punta llança/javelina	PLJ
punxó	PNX
punyal	PNY
serra	SER
sivella	SIV
vas	VAS
xinxeta	XIN

3. TÈCNICA

forja	FJ
fosa	FS
cisellar	CS
repussar	RP
calat	CL

VIDRE

1. CLASSIFICACIÓ

30000	vidre
30001	pastà vítreà
30002	cristall
30003	escòria

2. DEFINICIÓ DEL FRAGMENT

sense forma	SF
sense definir	SD
perfil sencer	PS
vora	VO
nansa	NA
arrencament de nansa	AN
coll	CO
carena	CR
llavi	LL
fons	FO
peu	PE
pivot	PI
bec	BE
pom/agafador	AG
escòria	ER
boca	BO

3. FORMA

fragment no definit	VIN
ampolla	AMP
amforisc	VAR
barreta	BAR
bol	BOL
camafeu	VCS
copa	COP
dena	DEN
element construcció	VEC
element d'ús funerari	VEF
element d'ús personal	VEP
flascons	VFL
gerra	GER
plat	PAT
plata	PLA
setrill	SET
ungüentari	UGU
vas	VAS

4. TÈCNICA

realització no definida	VIN
vidre-mosaic	AMP
motlle decorat	VAF
motlle baix relleu	MB
motlle volum rodó	MR
poliment	VL
tallat	VT
gravat	VG
amb aplicacions	VA
fondi d'or	VO
pintat	VP
bufat	VG

MATERIAL LÍTIC

1. CLASSIFICACIÓ

40000	indeterminat	anell	ANE
40001	sílex	artefacte indeterminat	ATI
40002	quars	artefacte no definit	ATD
40003	jaspi	baix relleu	BAR
40004	granit	bala	BAL
40005	arenisca	bola	BLA
40006	volcànic	braçalet	BRA
40007	micaesquistos	braçalet d'arquer	BÇA
40008	caliça	cassoleta	CTA
40009	marbre	dena	DEN
40010	alabastre	enformador	ENF
40011	conglomerat	escultura	ESC
40012	travertí	figura zoomorfa	FZM
40013	pissarra	figura antropomorfa	FAN
40014	pedres precioses	gresol	GES
40015	minerals	inscripció	INS
40016	fòssils	mà de molí	MMO
40017	rierencs	molí barquiforme	MBA
40018	calcària	molí (roda)	MOL
		morter	MOR
		motlle de fundició	MFU
		peça circular foradada	PCF
		peça circular no perforada	PCN
		pedestal	PED
		penjant	PJA
		placa	PLC
		placa decorada	PDC
		placa foradada	PFD
		punyal	PNY
		sarcòfag	SAR

2. FORMA

pedra tallada no retocada ascla	ASC
pedra tallada no retocada fulla	FLL
pedra tallada no retocada rebuig	REB
nucli fragmentat	FNU
nucli amb còrtex	NCO
nucli sense còrtex	NSC
pedra retocada perforador	PFD
pedra retocada gratador	GRA
pedra retocada rascadora	RAS
pedra retocada làmina de dors	LDO
pedra retocada làmina retocada	LRE
pedra retocada punta de dors	PDO
pedra retocada punta (retoc simple)	PUN
pedra retocada geomètric	GEO
pedra retocada denticulat	DNT
pedra retocada truncadura	TRU
pedra retocada punta de fletxa	PFL
pedra retocada osca	OSC
pedra polida cisell	CIS
pedra polida destal	DTA
allisador	ALS
àncora	ANC

MATERIALS CONSTRUCCIÓ

1. CLASSIFICACIÓ

50000	alabastre
50001	arenisca
50002	elements ceràmics
50003	estuc/arrebossat
50004	fusta
50005	ímbrex
50006	indeterminat
50007	maó
50008	marbre
50009	morter
50010	mosaic
50011	tessel·les
50012	opus signinum
50013	pintura/estuc pintat
50014	rajoles
50015	tegula
50016	tegula “mammata”
50017	tegula de suports
50018	terracotes
50019	tovots/tapial
50020	cornisa
50021	columna
50022	capitell
50023	carreu
50024	antefix
50025	canonada
50026	gàrgola
50027	tubuli
50028	teula vidrada
50029	teula
50030	rajola blanca i blava (XVI)
50031	rajola blanca i blava moderna (XVII-XVIII)
50032	rajola polícroma (XVIII- XIX)
50033	rajola polícroma anterior (XVIII)
50034	rajola blanca i blava anterior (XVIII)
50035	canaló
50036	motllura
50037	rajola vidrada
50038	totxana

MATÈRIA ORGÀNICA

1. CLASSIFICACIÓ

60000	matèria orgànica general
60001	os
60002	ivori
60003	closca
60004	fusta treballada
60005	teixit
60006	cuir
60007	vegetals
60008	paper
60050	restes antropològiques
60051	macrofauna
60052	microfauna
60053	fauna aquàtica
60054	malacofauna
60055	fusta no treballada
60056	carbó
60057	granes
60058	fauna terrestre no definida

2. FORMA

agulla	AGU
agulla de cap agulla o punxó	AGC
ampolla	AMP
anell	ANE
aplic	APL
artefacte d'os/petxina/ibori	OPI
artefacte no definit	AND
beiana	BEI
bossa	BSA
botó	BOT
braçalet	BRA
caixa	CXA
calçat	CÇA
cistell	CTL
cistelleria	CIS
corda	CDA
corn tallat	COT
cullera	CUL
cullereta tocador	CUT
dau	DAU
dena	DEN
dent decorada	DTD
dent perforada	DTP

diari	DIA
enformador	ENF
espàtula	ESP
falange decorada	FLD
figura antropomorfa	FAN
figura zoomorfa	FZM
fitxa de joc	FIJ
frontissa	FTS
fus	FUS
fusta frag. indet.	FFI
fusta construcció naval	FCO
fusta construcció	FCN
ganxet	GAN
mànec	MEC
marcador	MCD
penjant	PJA
petxina frag. polida	POP
pinta	PNT
polidor	PUL
punta fletxa	PFL
punxó	PNX
punyal	PNY
raspall	RAS
resquill apuntat	RQA
sabates	SAB
tapadora	TAP
teixit	TXI
ullal porc sengnar tallat	UPS

3. TÈCNICA

matèria prima sense modificar	MPS
matèria prima en procés de fabricació	MPF
matèria prima modificada	MPM

MOSTRES PER A ANÀLISIS

70000	terra
70001	morter
70002	pedra
70003	metall
70004	carbó (anàlisi antracològica)
70005	pol·len
70006	granes
70007	llavors
70008	carbó (C14)

DRASSANES REIALS (CIUTAT VELLA, BARCELONA)

INVENTARI DE MATERIAL ARQUEOLÒGIC

CODI MHC B: 28/03

U.E.	Núm.	Frag.	Clase	Def.		Decoración				Acabados		Cronologia	Observaciones
				Fragm.	Tipo.	Técnica	Pasta	Int.	Ext.	Int.	Ext.		
9119		1	14400	PS	PAT	MO	CA			VI	VI	Final XIX-Inicio XX	
9119		4	15000		TPT								
9119		6	14100	SF	ESC	TO	AO			VI	VI	segle XVI	
9119		2	14002	SF	FIN	TO	AO						
9119		1	14002	CO	GER	TO	AO		IO	EN	EN		ENGOBE BLANCO
9119		1	14002	NA	FIN	TO	AO						"ALFÀBIA"
9119		1	14002	VO	FIN	TO	AO		IN				CANONADA
9119		1	14003	FO	GIB	TO	AO			VI		A partir del segle XVII	VIDRAT VERD
9119		1	14003	VO	FIN	TO	AO			VI			CANONADA. VIDRAT MARRÓ
9119		1	14003	SF	FIN	TO	AO			VI			VIDRAT VERD CLAR
9119		1	14003	BE	SIT	TO	AO				VI		VIDRAT MELAT PERDUT
9119		1	14003	PE	COL	TO	AO			VI		segle XIX	VIDRAT MORAT I VERD SOBRE FON GROG
9119		1	14208	SF	ESC	TO	AO	PI		VI	VI	Finals segle XVI	REFLEX PERDUT
9119		2	14208	FO	ESC	TO	AO	PI		VI	VI	Finals segle XVI	REFLEX PERDUT
9119		2	14102	VO	ESC	TO	AO	PI		VI	VI	Finals segle XVI	TIPUS "SAGNADOR"

DRASSANES REIALS (CIUTAT VELLA, BARCELONA)

INVENTARI DE MATERIAL ARQUEOLÒGIC

CODI MHCB: 28/03

U.E.	Núm.	Frag.	Clase	Def.		Decoración		Acabados		Cronologia	Observaciones		
				Fragm.	Tipo.Técnica	Pasta	Int.	Ext.	Int.			Ext.	
9119		1	14102	VO	PAT	TO	AO	PI		VI	VI	Finals segle XVI	TIPUS "SAGNADOR"
9119		1	50032									A partir del segle XVII	DE CARTABÓ O VELA
9119		1	50037									segle XIX	
9119		2	50037									Inicio XX	
9137		4	15000		TPT								
9137		1	13108	SF	FIN	MO	AO		MO	VE	VE	segle III	
9137		21	14002	SF	FIN	TO	AO						
9137		1	14002	PE	PAT	TO	AO						
9137		1	14002	FO	FIN	TO	AO						
9137		1	14002	SF	FIN	TO	AO		AC				"ALFÀBIA"
9137		1	14002	SF	FIN	TO	AO				EN		ENGALBA BLANC
9137		7	14005	SF	FIN	TO	AR						
9137		1	14100	FO	ESC	TO	AO			VI	VI	Finals segle XVI	
9137		4	14100	VO	ESC	TO	AO			VI	VI	Finals segle XVI	
9137		4	14100	SF	ESC	TO	AO			VI	VI	Finals segle XVI	

DRASSANES REIALS (CIUTAT VELLA, BARCELONA)

INVENTARI DE MATERIAL ARQUEOLÒGIC

CODI MHC B: 28/03

U.E.	Núm.	Frag.	Clase	Def.		Decoración				Acabados		Cronologia	Observaciones
				Fragm.	Tipo.	Técnica	Pasta	Int.	Ext.	Int.	Ext.		
9137		2	14100	VO	PAT	TO	AO			VI	VI	Finals segle XVI	
9137		1	14214	FO	ESC	TO	AO	PI		VI	VI	Inicis XVI	DECORACIÓ: FLOR
9137		1	14255	PE	PAT	TO	AO	PI		VI		segle XIV	DECORACIÓ: TORRE
9137		1	14102	PE	ESC	TO	AO	PI		VI	VI	segle XVI	DECORACIÓ: RADIAL
9137		4	14102	SF	ESC	TO	AO	PI		VI		segle XVI	
9137		2	14102	SF	PAT	TO	AO	PI		VI		segle XVI	
9137		1	14102	VO	PAT	TO	AO	PI		VI		segle XVI	DECORACIÓ: LÍNIES CONCÈNTRIQUES MARCANT LA BOCA
9137		1	14100	PE	PAT	TO	AO			VI		segle XVI	
9137		1	14100	SF	FIN	TO	AO			VI		segle XVI	
9137		2	14003	VO	MOR	TO	AO			VI	VI	segle XV-XVI	VIDRAT MELAT INTERIOR I VERDI EXTERIOR
9137		18	14003	SF	FIN	TO	AO			VI			VIDRAT MELAT
9137		19	14003	SF	FIN	TO	AO			VI			VIDRAT MARRÓ
9137		2	14003	SF	FIN	TO	AO				VI		VIDRAT MARRÓ
9137		1	14003	PE	GER	TO	AO			VI			VIDRAT MELAT
9137		2	14003	FO	GIB	TO	AO			VI			VIDRAT MELAT

DRASSANES REIALS (CIUTAT VELLA, BARCELONA)

INVENTARI DE MATERIAL ARQUEOLÒGIC

CODI MHCB: 28/03

U.E.	Núm.	Frag.	Clase	Def.		Decoración		Acabados		Cronologia	Observaciones	
				Fragm.	Tipo.Técnica	Pasta	Int.	Ext.	Int.			Ext.
9137		1	14003	SF	FIN	TO	AO			VI	VI	VIDRAT VERD
9137		1	14003	BR	FIN	TO	AO		IS		VI	segle XV-XVI VIDRAT VERD. CERCLE SEGMENTAT
9137		1	60051									COSTELLA
9137	1	1	14102	VO	ESC	TO	AO	PI		VI	VI	Finals segle XVI 4 LÍNIEES CONCÉNTRIQUES MARCANT LA BOCA Y MOTI CENTRAL RADIAL
9137	2	1	14102	VO	PAT	TO	AO	PI		VI	VI	Finals segle XVI
9137	3	1	30000	SF	VIN	VG						
9121		1	14002	FO	COS	TO	AO					
9121		1	14002	FO	CAT	TO	AO					
9121		7	14002	SF	FIN	TO	AO					
9121		1	14002	SF	FIN	TO	AO		IN			DECORACIÓ AMB ONES
9121		3	14003	SF	FIN	TO	AO			VI		VIDRAT MARRÓ
9121		2	14003	SF	FIN	TO	AO			VI		VIDRAT MELAT
9121		1	14003	SF	FTA	TO	AO			VI	VI	VIDRAT VERD
9121		1	14003	VO	BAC	TO	AO			VI		VIDRAT MELAT
9121		1	14003	VO	GIB	TO	AO			VI		VIDRAT MELAT

DRASSANES REIALS (CIUTAT VELLA, BARCELONA)

INVENTARI DE MATERIAL ARQUEOLÒGIC

CODI MHCB: 28/03

U.E.	Núm.	Frag.	Clase	Def.		Decoración		Acabados		Cronologia	Observaciones		
				Fragm.	Tipo.Técnica	Pasta	Int.	Ext.	Int.			Ext.	
9121		1	14003	NA	GER	TO	AO			VI	VIDRAT VERD		
9121		1	14003	PE	GER	TO	AO		AC	VI	VIDRAT MELAT		
9121		1	14100	SF	ESC	TO	AO			VI	Final XVI		
9121		1	14100	SF	PAT	TO	AO			VI	VI	Final XVI	
9121		1	14100	VO	PAT	TO	AO			VI	VI	Final XVI	
9121		2	14100	VO	ESC	TO	AO			VI	VI	Final XVI	
9121		1	14100	SF	FIN	TO	AO			VI	VI	segle XV	PRODUCCIÓ VALENCIANA
9121		2	14102	SF	PAT	TO	AO	PI		VI		segle XVI	
9121		1	14102	VO	PAT	TO	AO	PI		VI		segle XVI	
9121		1	14214	VO	ESC	TO	AO		PI	VI	VI	segle XVI	REFLEX PERDUT
9121		1	60051										
9137		18	20002		ESR								
9122		1	50020							VI	INICIO XX	VIDRAT VERD	
9115		1	14002	AN	GER	TO	AO						
9115		1	14002	NA	BAC	TO	AO						

DRASSANES REIALS (CIUTAT VELLA, BARCELONA)

INVENTARI DE MATERIAL ARQUEOLÒGIC

CODI MHCB: 28/03

U.E.	Núm.	Frag.	Clase	Def.		Decoración		Acabados		Cronologia	Observaciones		
				Fragm.	Tipo.Técnica	Pasta	Int.	Ext.	Int.			Ext.	
9115		1	14002	PE	GER	TO	AO						
9115		1	50029										
9115		13	14002	SF	FIN	TO	AO						
9115		1	14003	PE	GER	TO	AO			VI	VIDRAT MELAT		
9115		1	14003	SF	GIB	TO	AO			VI	VIDRAT MELAT		
9115		1	14003	SF	FIN	TO	AO			VI	VIDRAT MELAT; CANONADA		
9115		5	14003	SF	FIN	TO	AO			VI	VIDRAT MELAT		
9115		1	14003	SF	FIN	TO	AO			VI	VIDRAT MELAT		
9115		5	14003	SF	FIN	TO	AO			VI	VIDRAT MARRÓ		
9115		1	14005	SF	FIN	TO	AR						
9115		1	14255	SF	PAT	TO	AR	PI		VI	segle XIV		
9115		1	14100	SF	PAT	TO	AO			VI	VI	segle XV	PRODUCCIÓ VALENCIANA
9115		1	14100	SF	PAT	TO	AO			VI		segle XV	PRODUCCIÓ VALENCIANA
9115		3	14100	SF	PAT	TO	AO			VI	VI	finals segle XVI	
9115		1	14100	VO	PAT	TO	AO			VI	VI	finals segle XVI	

DRASSANES REIALS (CIUTAT VELLA, BARCELONA)

INVENTARI DE MATERIAL ARQUEOLÒGIC

CODI MHCB: 28/03

U.E.	Núm.	Frag.	Clase	Def.		Decoración		Acabados		Cronologia	Observaciones		
				Fragm.	Tipo.Técnica	Pasta	Int.	Ext.	Int.			Ext.	
9115		1	14100	SF	FTA	TO	AO			VI	VI	finals segle XVI	
9115		1	14100	VO	ESC	TO	AO			VI		finals segle XVI	
9115		1	14102	VO	ESC	TO	AO			VI	VI	segle XVI	
9115		1	14128	SF	ESC	TO	AO	PI		VI	VI	segle XV	
9115		1	14208	PE	ESC	TO	AO	PI		VI	VI	finals segle XVI	REFLEX PERDUT
9115		3	6051										
9115		1	15000		FAN	MO	AO			VI		segle XVI	XIULET; PRESENTA UNA CREU A LA TOGA
9006		4	50037									finals segle XIX - INICI XX	FABRICACIÓ "PUJOL I BAUSIS" DE ESPLUGUES DE LLOBREGAT
9128		4	14003	SF	FIN	TO	AO			VI			VIDRAT MARRÓ
9128		1	14003	SF	FIN	TO	AO			VI			VIDRAT MELAT
9128		2	14003	SF	FIN	TO	AO			VI			VIDRAT VERD
9128		4	14002	SF	FIN	TO	AO						
9128		1	14002	PE	GET	TO	AO						
9128		1	14002	NA	GET	TO	AO						
9128		1	14100	SF	ESC	TO	AO			VI	VI	finals segle XVI	

DRASSANES REIALS (CIUTAT VELLA, BARCELONA)

INVENTARI DE MATERIAL ARQUEOLÒGIC

CODI MHCB: 28/03

U.E.	Núm.	Frag.	Clase	Def.		Decoración		Acabados		Cronologia	Observaciones		
				Fragm.	Tipo.	Técnica	Pasta	Int.	Ext.			Int.	Ext.
9128		1	14100	OR	EOR	TO	AO			VI	VI	finals segle XVI	
9128		2	14120	SF	PAT	TO	AO	PI		VI	VI	segle XVII	
9128		1	14119	VO	PAT	TO	AO	PI		VI	VI	segle XVII	PRESENTA UN ORIFICI PER SER PENJADA
9128		1	50003										
914991 50		1	14003	VO	TAP	TO	AO		IO		VI	segle XV-XVI	DE GRANS DIMENSIONS
9144		2	50003										
9144		10	14002	SF	FIN	TO	AO						
9144		1	14002	VO	TAP	TO	AO						
9144		2	14005	SF	FIN	TO	AR						
9144		2	14003	SF	FIN	TO	AO			VI			VIDRAT MARRÓ
9144		2	14003	SF	FIN	TO	AO			VI			VIDRAT MELAT
9144		1	14003	SF	FIN	TO	AO			VI			VIDRAT VERD
9144		1	14003	SF	FIN	TO	AO			VI	VI		VIDRAT VERD
9144		1	14003	VO	GIB	TO	AO			VI			VIDRAT MARRÓ
9144		1	14003	VO	OLL	TO	AO			VI			VIDRAT MARRÓ; PRESENTA ARRANCAMENT DE NANSA

DRASSANES REIALS (CIUTAT VELLA, BARCELONA)

INVENTARI DE MATERIAL ARQUEOLÒGIC

CODI MHC B: 28/03

U.E.	Núm.	Frag.	Clase	Def.		Decoración		Acabados		Cronologia	Observaciones	
				Fragm.	Tipo.	Técnica	Pasta	Int.	Ext.			Int.
9144		1	14003	SF	FIN	TO	AO			VI	VI	VIDRAT MARRÓ
9144		1	14003	SF	FIN	TO	AO		IS		VI	segle XII-XIII PRODUCCIÓ ISLÀMICA SUD PENINSULAR
9144		1	14100	VO	PAT	TO	AO			VI	VI	finals XVI
9144		1	14100	VO	FIN	TO	AO			VI	VI	finals XVI
9144		1	14100	SF	PAT	TO	AO			VI	VI	finals XVI
9144		1	14100	VO	ESC	TO	AO			VI	VI	finals XVI
9144		1	14100	VO	ESC	TO	AO			VI	VI	segle XV PRODUCCIÓ VALENCIANA
9144		1	14102	VO	PAT	TO	AO	PI		VI	VI	segle XVI MOLT RODADA
9144		1	14208	SF	PAT	TO	AO	PI		VI	VI	finals XVI
9144		1	20001		ATI							APLIQUE
9146		2	14002	SF	FIN	TO	AO					
9146		1	14003	SF	FIN	TO	AO			VI		VIDRAT VERD
9146		2	14003	SF	FIN	TO	AO			VI		VIDRAT MARRÓ
9125		2	14003	SF	FIN	TO	AO			VI	VI	VIDRAT VERD
9125		1	14003	SF	FIN	TO	AO				VI	VIDRAT VERD

DRASSANES REIALS (CIUTAT VELLA, BARCELONA)

INVENTARI DE MATERIAL ARQUEOLÒGIC

CODI MHCB: 28/03

U.E.	Núm.	Frag.	Clase	Def.		Decoración		Acabados		Cronologia	Observaciones	
				Fragm.	Tipo.Técnica	Pasta	Int.	Ext.	Int.			Ext.
9125		1	14003	SF	FTA	TO	AO			VI	VIDRAT VERD	
9125		1	14003	SF	FTA	MA	AO			VI	segle XVIII VIDRAT VERD	
9125		2	14119	VO	PAT	TO	AO	PI		VI	VI	segle XVII
9125		1	14005	VO	GER	TO	AR					
9125		1	20002		ATI							CRISOL PER METAL·LURGIA
9150		4	14002	SF	FIN	TO	AO					
9150		1	14002	PE	GER	TO	AO					
9150		1	50029									
9150		1	14100	VO	TAP	TO	AO			VI		
9150		1	14128	SF	ESC	TO	AO	PI		VI	VI	segle XV
9150		3	14003	SF	FIN	TO	AO			VI		VIDRAT VERD
9150		7	14003	SF	FIN	TO	AO			VI		VIDRAT MELAT
9150		3	14003	SF	FIN	TO	AO			VI		VIDRAT MARRÓ
9150		1	14003	VO	PDA	TO	AO			VI	VI	VIDRAT MARRÓ
9150		1	14003	VO	ESF	TO	AO			VI	VI	VIDRAT MARRÓ

DRASSANES REIALS (CIUTAT VELLA, BARCELONA)

INVENTARI DE MATERIAL ARQUEOLÒGIC

CODI MHCB: 28/03

U.E.	Núm.	Frag.	Clase	Def.		Decoración				Acabados		Cronologia	Observaciones
				Fragm.	Tipo.	Técnica	Pasta	Int.	Ext.	Int.	Ext.		
9150		1	14003	VO	GIB	TO	AO			VI			VIDRAT MELAT
9150		1	14003	VO	GIB	TO	AO			VI			VIDRAT VERD
9150		1	14003	BR	FTA	TO	AO				VI		VIDRAT VERD
9151		1	14102	SF	PAT	TO	AO	PI		VI	VI	segle XVII	
9151		4	14003	SF	FIN	TO	AO			VI			VIDRAT MARRÓ
9151		2	14003	SF	FIN	TO	AO			VI			VIDRAT MELAT
9151		2	14003	SF	FIN	TO	AO				VI		VIDRAT VERD
9151		1	14003	SF	FIN	TO	AO			VI			VIDRAT VERD
9151		2	14002	SF	FIN	TO	AO						
9151		1	60051										
9152		2	50029										
9152		2	14002	SF	FIN	TO	AO						
9152		2	14003	SF	FIN	TO	AO				VI		VIDRAT MELAT
9152		1	14003	SF	FIN	TO	AO			VI			VIDRAT MELAT
9152		1	14250	SF	FIN	TO	AO			VE	EN		ENGALBA BLANCA

DRASSANES REIALS (CIUTAT VELLA, BARCELONA)

INVENTARI DE MATERIAL ARQUEOLÒGIC

CODI MHCB: 28/03

U.E.	Núm.	Frag.	Clase	Def.		Decoración		Acabados		Cronologia	Observaciones			
				Fragm.	Tipo.Técnica	Pasta	Int.	Ext.	Int.			Ext.		
9126		2	14002	SF	FIN	TO	AO							
9126		1	14100	SF	FIN	TO	AO			VI	VI			
9131		3	14002	SF	FIN	TO	AO							
9131		1	50029											
9131		1	14100	PS	ESC	TO	AO				finals XVI			
9142		1	14120	VO	PAT	TO	AO	PI		VI	VI	segle XVII		
9142		1	14003	VO	OLL	TO	AO			VI	VI	VIDRAT MARRÓ		
9142		2	14003	SF	FIN	TO	AO			VI		VIDRAT MELAT		
9142		1	14003	VO	GER	TO	AO			VI	VI	VIDRAT VERD		
9106		1	50037									finals XIX - inici XX	FABRICACIÓN "PUJOL I BAUSIS" DE ESPLUGUES DE LLOBREGAT	
9106		8	50037										inici XIX	
9106		1	50037										inici XIX	DECORACIÓN EN AZUL
9106		1	14003	VO	BAC	TO	AO			VI			inici XX	VIDRAT GROG
9106		1	50037										finals XIX - inici XX	FABRICACIÓN "PUJOL I BAUSIS" DE ESPLUGUES DE LLOBREGAT
9106		1	50037							VI			inici XX	VIDRAT VERD

DRASSANES REIALS (CIUTAT VELLA, BARCELONA)

INVENTARI DE MATERIAL ARQUEOLÒGIC

CODI MHCB: 28/03

U.E.	Núm.	Frag.	Clase	Def.		Decoración		Acabados		Cronologia	Observaciones	
				Fragm.	Tipo.	Técnica	Pasta	Int.	Ext.			Int.
9106		2	50020							VI	inici XX	VIDRAT VERD
9106		3	50029							VI	inici XX	VIDRAT VERD
9139		4	14003	SF	FIN	TO	AO			VI		VIDRAT MELAT
9139		1	14003	SF	FIN	TO	AO			VI	PC	VIDRAT MELAT
9139		1	14003	VO	OLL	TO	AO			VI	PC	VIDRAT MELAT
9139		1	14003	SF	FIN	TO	AO			VI		VIDRAT CREMAT
9139		2	14003	VO	GIB	TO	AO			VI		VIDRAT MELAT
9139		2	14003	SF	GIB	TO	AO			VI		VIDRAT MELAT GROGUENC
9139		1	14003	SF	FIN	TO	AO			VI	VI	VERT EXTERIOR, MELAT GROGUENC INTERIOR
9139		2	14003	SF	FIN	TO	AO			VI	PC	VIDRAT MELAT VERDÓS
9139		1	14003	SF	FIN	TO	AO			VI		VIDRAT MELAT VERDÓS
9139		1	14003	AN	FIN	TO	AO			VI	PC	VIDRAT MELAT VERDÓS
9139		6	14003	SF	FIN	TO	AO			VI	PC	VIDRAT MELAT MARRONÓS
9139		2	14003	SF	FIN	TO	AO			VI	PC	VIDRAT MELAT MARRONÓS AMB GOTERONS EXTERIORS
9139		1	14003	VO	FIN	TO	AO			VI	VI	VIDRAT MELAT MARRONÓS

DRASSANES REIALS (CIUTAT VELLA, BARCELONA)

INVENTARI DE MATERIAL ARQUEOLÒGIC

CODI MHCB: 28/03

U.E.	Núm.	Frag.	Clase	Def.		Decoración		Acabados		Cronologia	Observaciones	
				Fragm.	Tipo.Técnica	Pasta	Int.	Ext.	Int.			Ext.
9139		1	14003	SF	FTA	TO	AO			VI	VIDRAT VERD AMB GOTERONS	
9139		1	14003	SF	FIN	TO	AO			VI	VIDRAT MOLT MALMÉS	
9139		12	14002	SF	FIN	TO	AO					
9139		1	13400	SF	FIN	TO	AO			EN	PROBABLEMENT ROMÁ	
9139		1	13400	VO	FIN	TO	AO				PROBABLEMENT ROMÁ	
9139		1	13400	SF	FIN	TO	AO		AC	EN	PROBABLEMENT ROMÁ	
9139		1	13500	VO	PAT	TO	GO					
9139		1	13500	SF	FIN	TO	GO					
9139		1	13501	SF	FIN	TO	GR					
9139		1	14003	SF	FIN	TO	AO			VI	SEGLE XV	VERD GÒTIC
9139		1	14003	VO	POA	TO	AO		AC	VI	SEGLES XIV-XV	VERD GÒTIC
9139		1	14250	SF	FIN	TO	AO	PI			SEGLE XIV	ESTRELLA
9139		1	14250	SF	FIN	TO	AO	PI			SEGLE XIV	DUES LINEES CONCÈNTRIQVES
9139		1	14100	SF	FIN	TO	AO			VI		
9139		1	14003	SF	FIN	TO	AO			VI	VI	VIDRAT MOLT MALMÉS

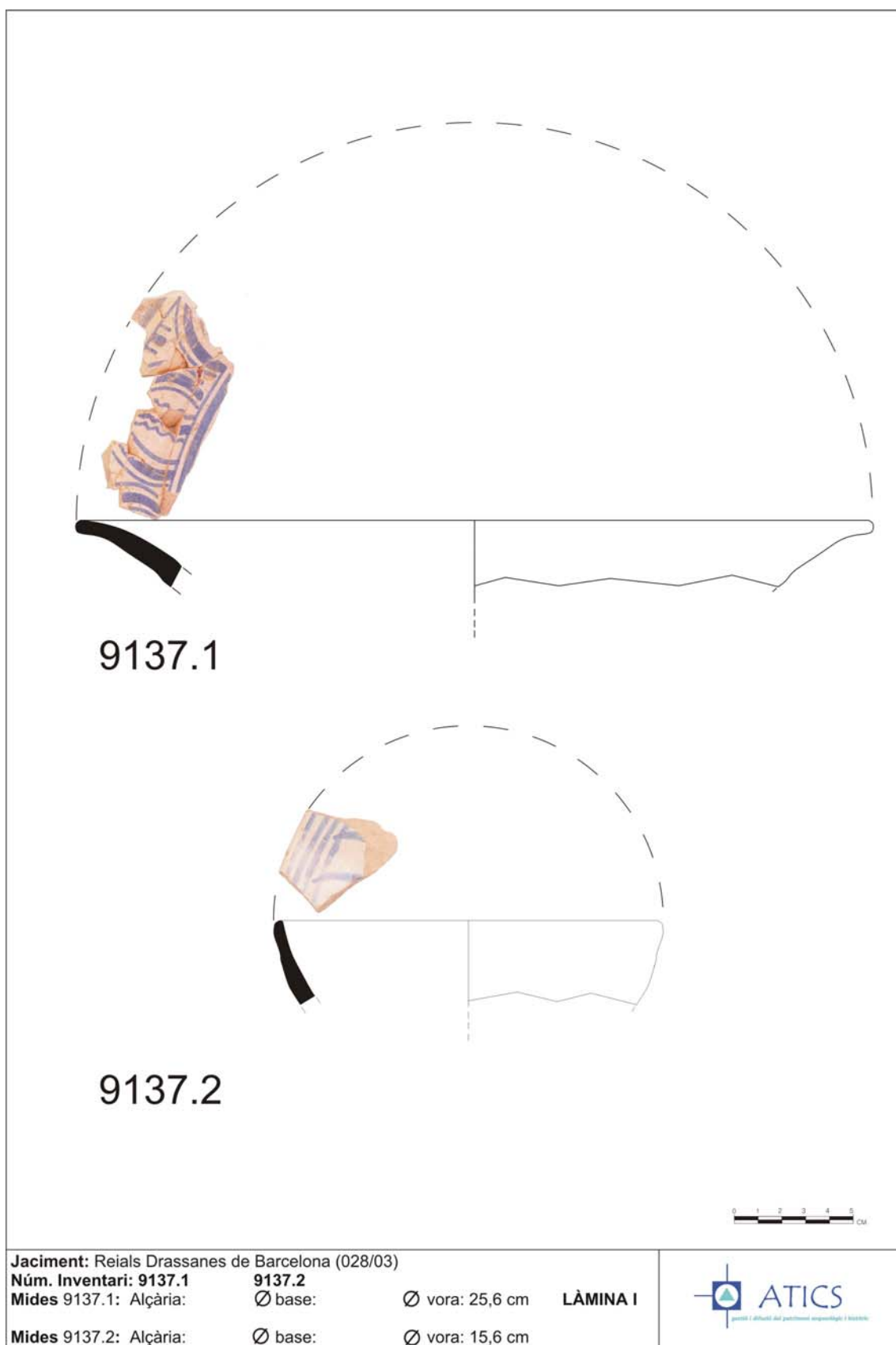
DRASSANES REIALS (CIUTAT VELLA, BARCELONA)

INVENTARI DE MATERIAL ARQUEOLÒGIC

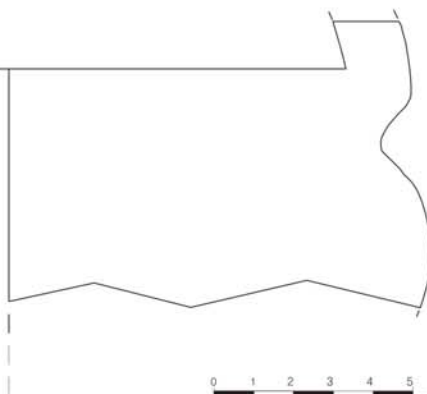
CODI MHCB: 28/03

U.E.	Núm.	Frag.	Clase	Def. Fragm.	Típo.	Técnica	Decoración		Acabados		Cronología	Observaciones
							Pasta	Int.	Ext.	Int.		
9139		1	14003	VO	PAT	TO	AO	PI		VI		LÍNEA INTERNA; PEÇA PASSADA DE COCCIÓ
9139		1	14304	FO	FIN	TO	AO			VI		ORIENTAL
9139		1	14304	VO	FIN	TO	AO			VI	VI	ORIENTAL
9139	1	1	14003	VO	FAB	TO	AO		AL/ IF	VI	VI	VERD GÒTIC; DEC APLICADA RADIAL SOTA L'ABOCADOR; SEGELL IMPRÉS AMB TORRE

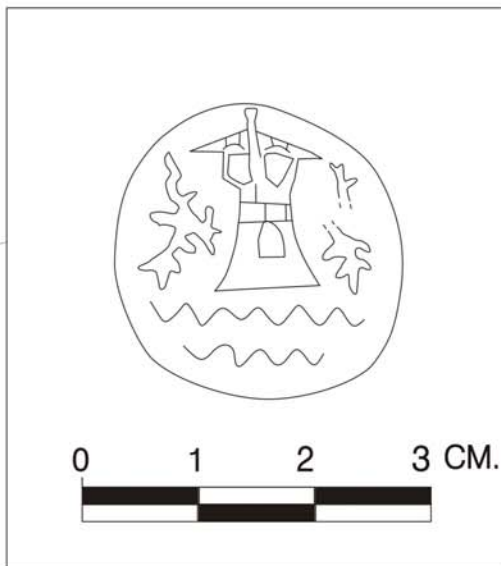
12.2 Dibuix de material

9137.3

9139.1

Jaciment: Reials Drassanes de Barcelona (028/03)

Núm. Inventari: 9137.3

9139.1

Mides 9137.3: Alçària:

Ø base:

Ø vora: 16 cm

LÀMINA II

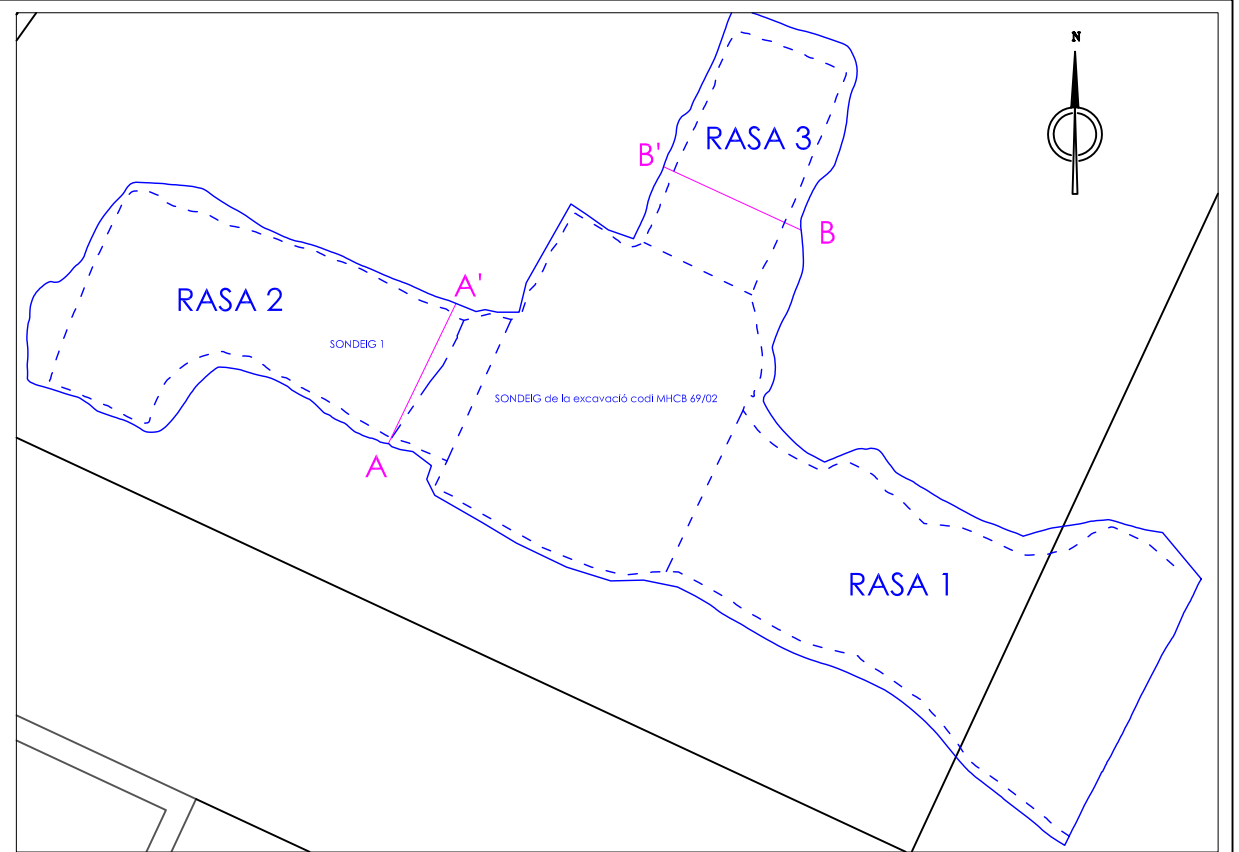
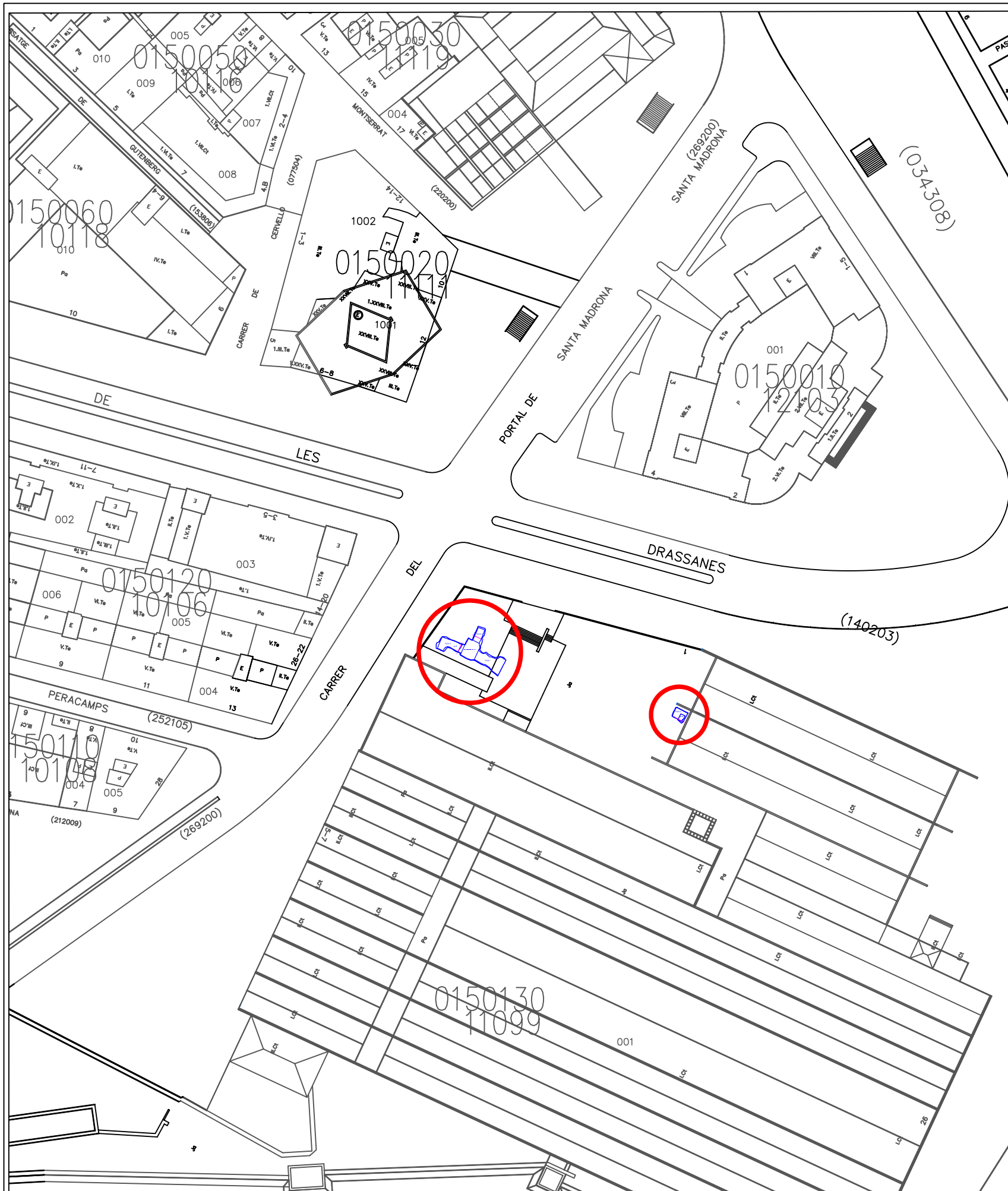

Mides 9139.1: Alçària:

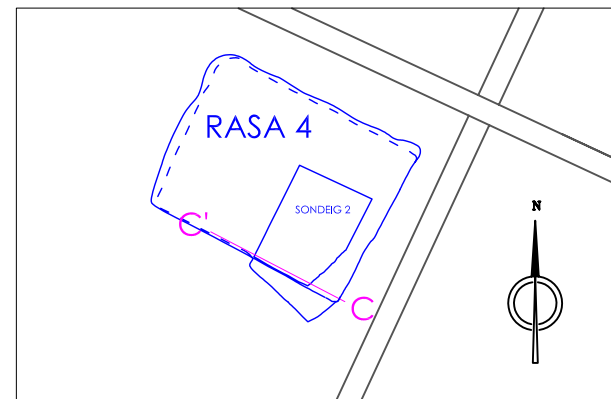
Ø base:

Ø vora: 19,2 cm

13. PLANIMETRIA I SECCIONS

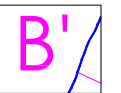

ESCALA: 1:100 Original DIN-A3

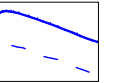

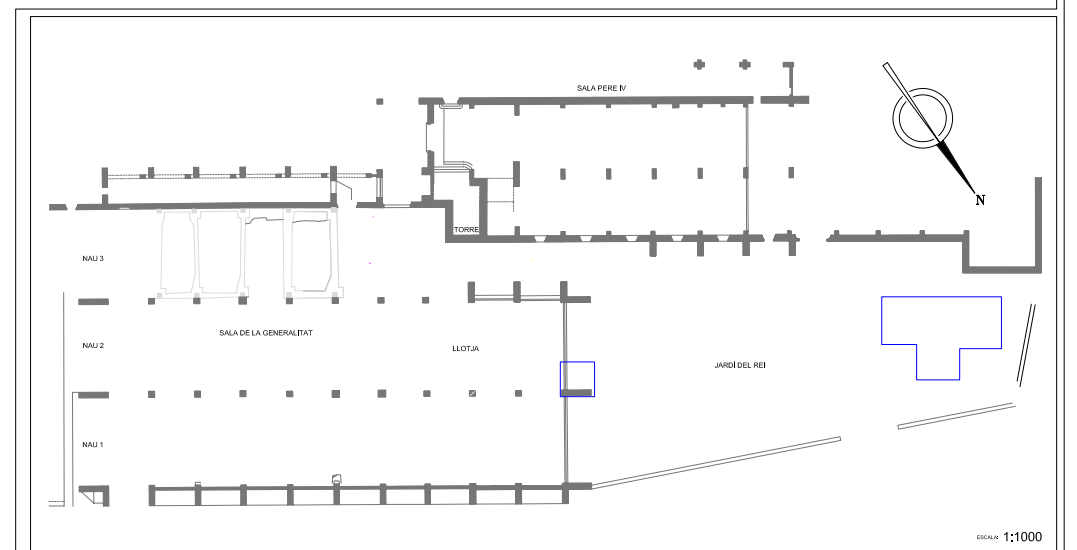
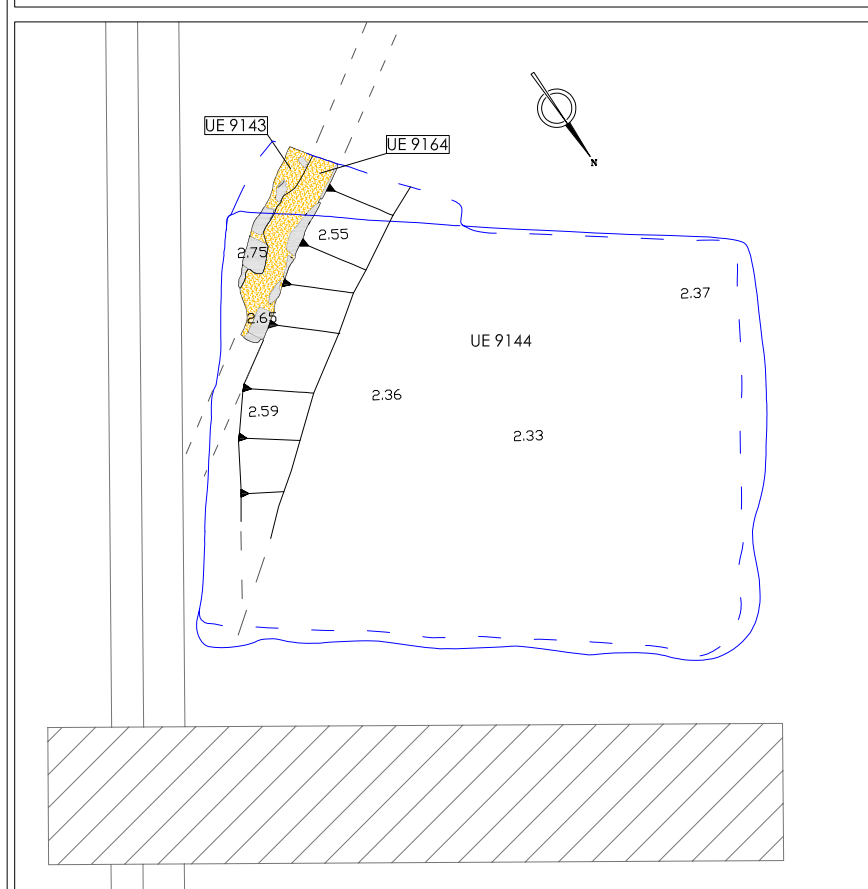
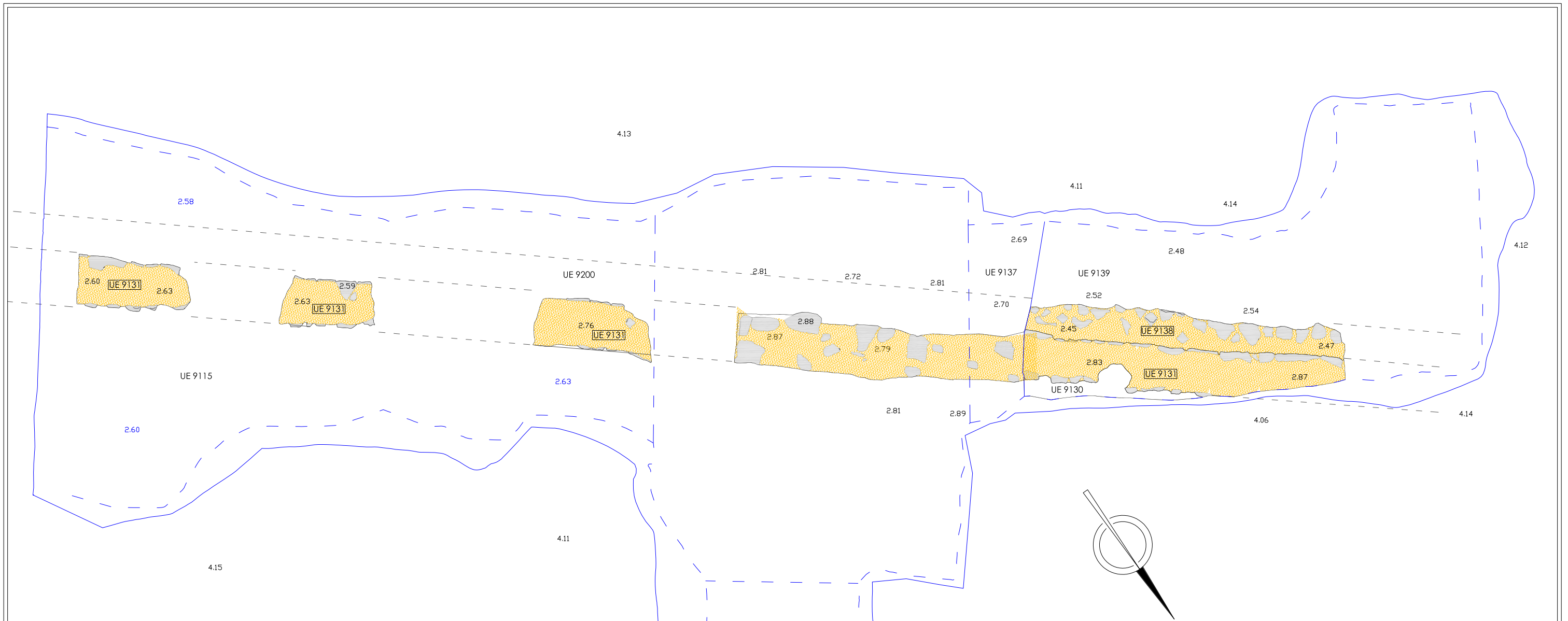
ESCALA: 1:100 Original DIN-A3

Elx seccions

Limits superior i inferior de la excavació

LLEGENDA

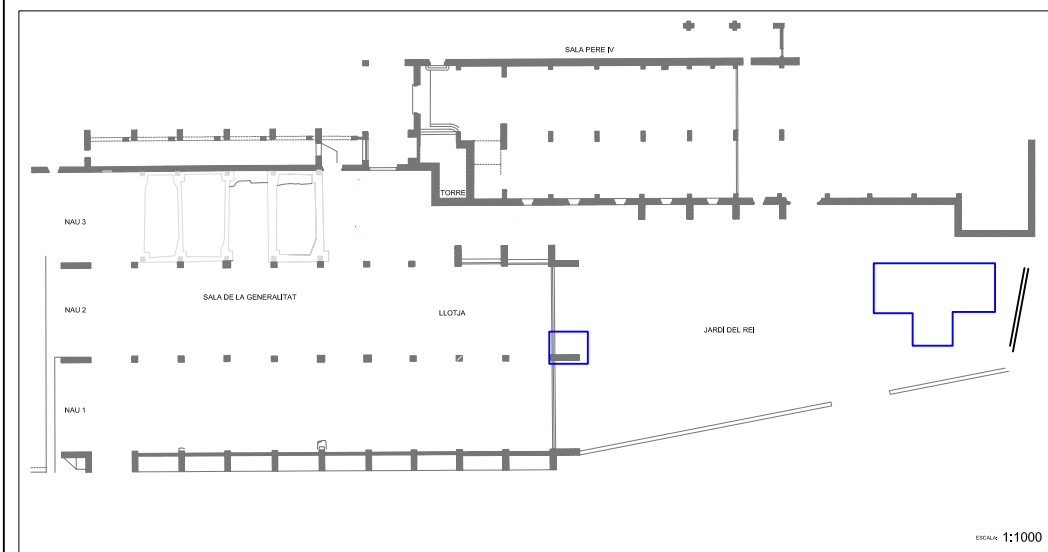
Pedres	Projeccions estructures i estrats	Cotes s.n.m.	Límits superior i inferior de excavació o sondeig	Edifici en ús
Morter amb important component sorrenca	Unitats Estratigràfiques	Cotes s.n.m.: estrat no excavat completament	Pendent (la base del triangle a la cota més alta)	

EXCAVACIÓ: INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA REALITZADA A LES DRASSANES REIALS DE BARCELONA. CODI MHCB: 02803
 ARQUEÒLEG: ALESSANDRO RAVOTTO
 PLANIMÈTRIC: JORDI RAMOS, ALESSANDRO RAVOTTO

ESCALA: 1:20
 DATA: MAIG 2007
 FOLI: 02

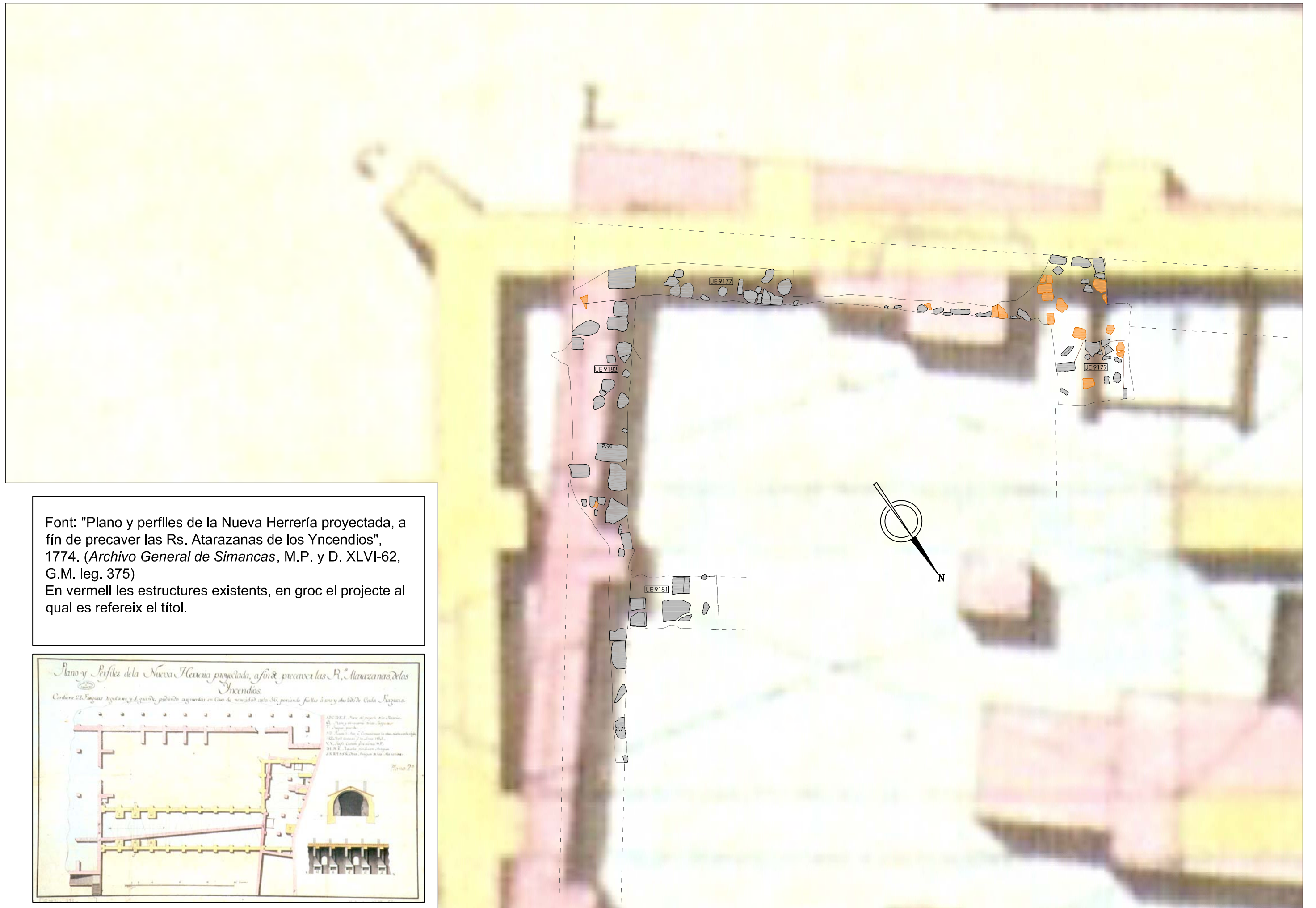

UE 9001
a l'excavació amb
codi MHCB 69/02; no
excavada en la
present intervenció.

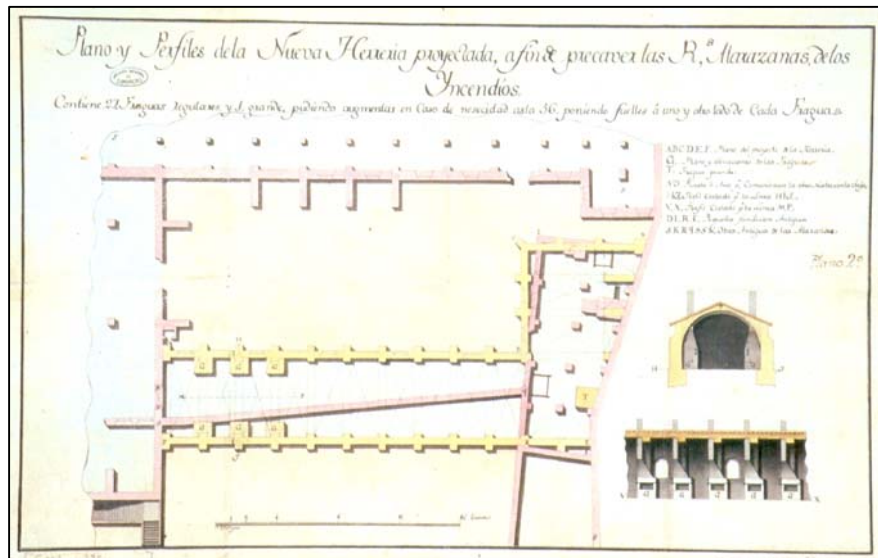

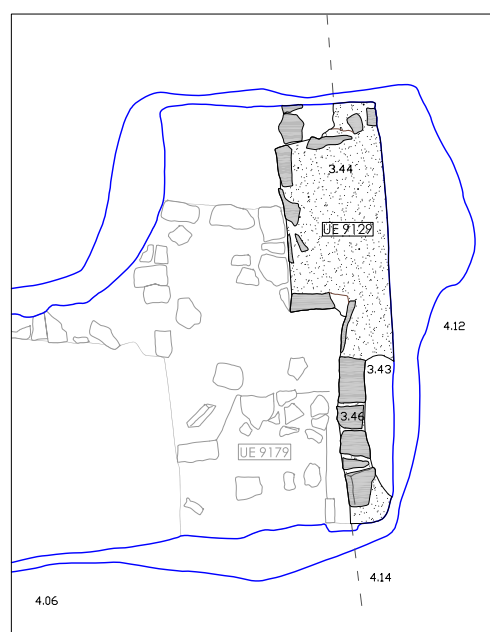
LLEGENDA			
	Pedres		Projeccions estructurals i estrats
	Morter		Unitats Estratigràfiques
	Cotes s.n.m.		Cotes s.n.m.: estrat no excavat completament
	Limit superior i inferior de excavació o sondeig		Edifici en ús
	Pendent (la base del triangle a la cota més alta)		Totxos

	ESCALA: 1:20 Original: 0/1/1	EXCAVACIÓ: INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA REALITZADA A LES DRASSANES REIALS DE BARCELONA. CODI MHCB: 028/03	ARQUITECTE: ALESSANDRO RAVOTTO	PLANIMETRIA: JORDI RAMOS ALESSANDRO RAVOTTO	DATA: MAIG 2007	FULL: 03
	Nota: Planta de les estructures i dels nivells dels segles XVII i XVIII					

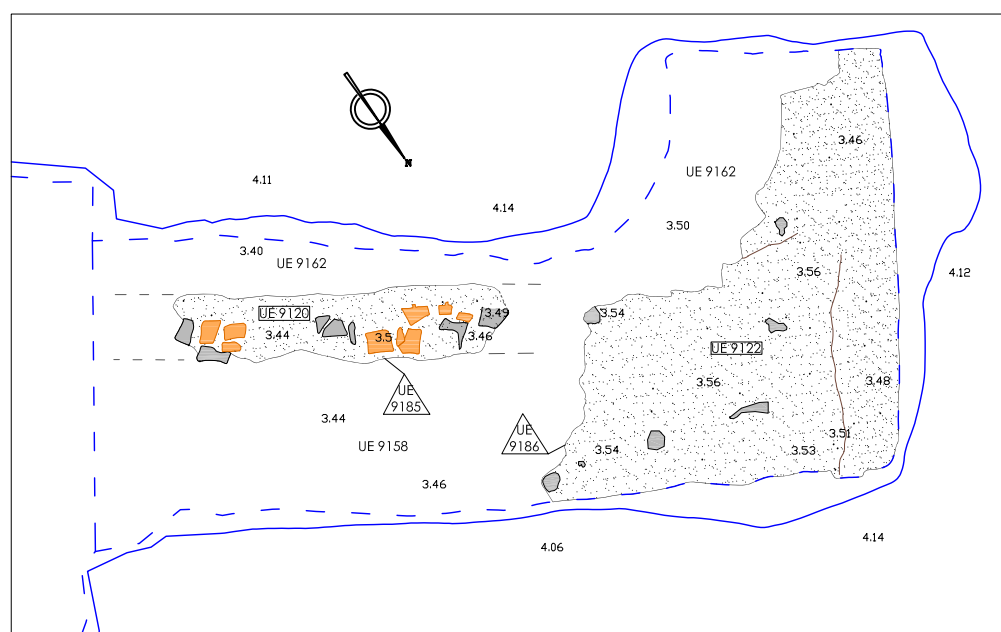

Font: "Plano y perfiles de la Nueva Herrería proyectada, a fin de precaver las Rs. Atarazanas de los Yncendios", 1774. (Archivo General de Simancas, M.P. y D. XLVI-62, G.M. leg. 375)
 En vermell les estructures existents, en groc el projecte al qual es refereix el títol.

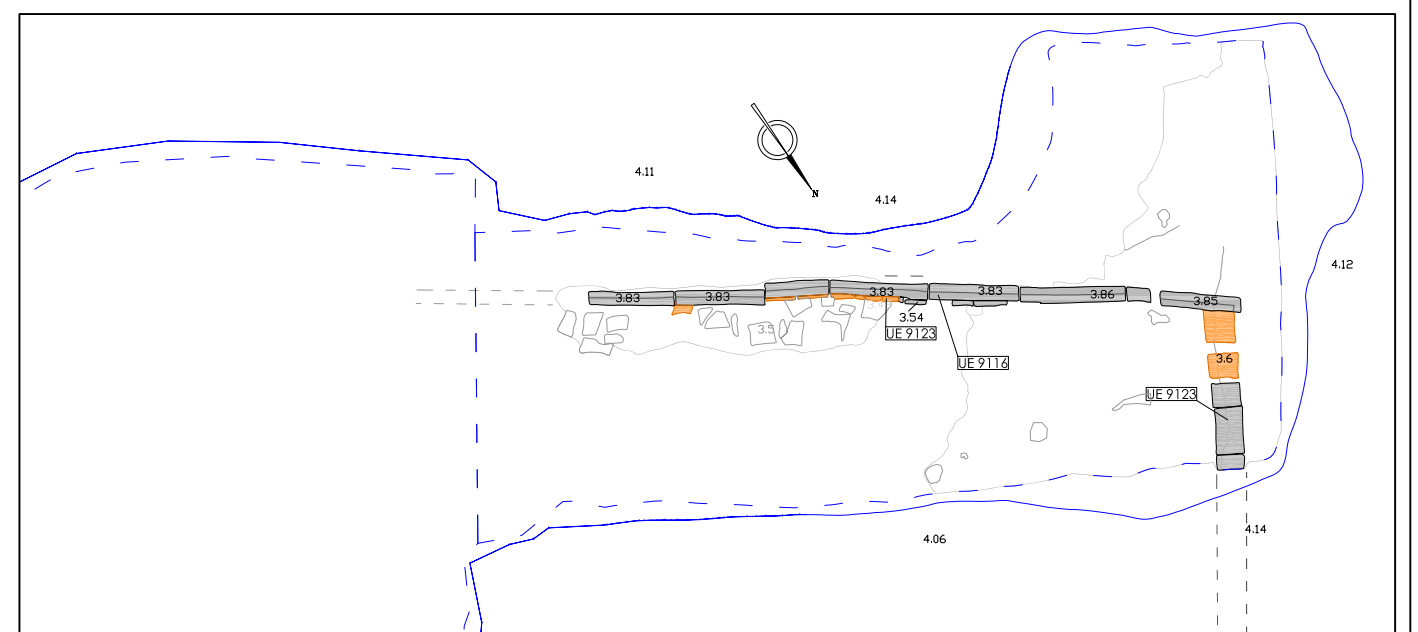

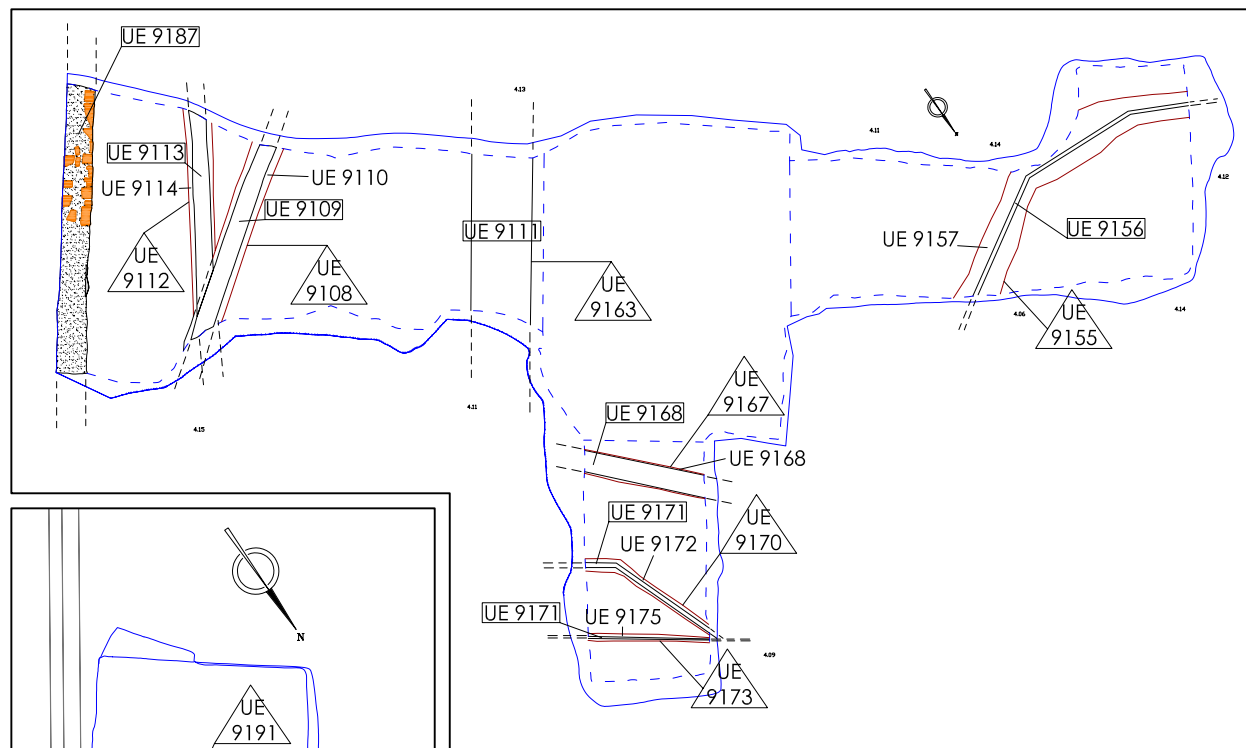
A) Estructura d'època indeterminada. Rasa 2.

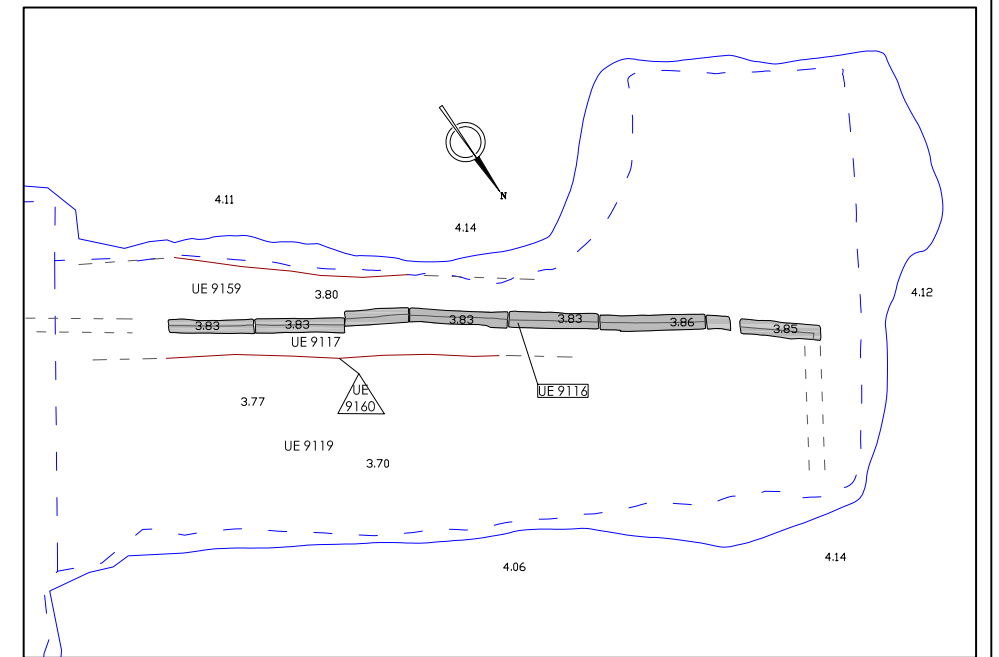
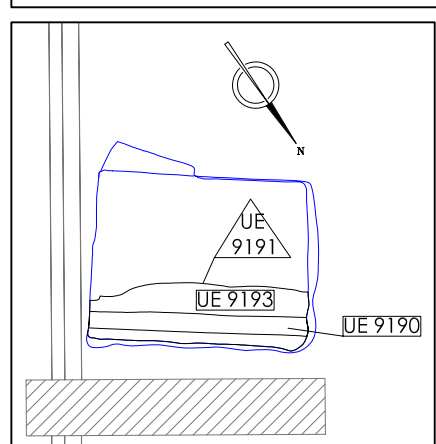
B) Estructures i nivells probablement del segle XIX o començament del segle XX. Rasa 2.

C) Estructures probablement del començament del segle XX, amb l'indicació de les estructures aprofitades de la fase anterior. Rases 2 i 3.

E) Serveis i estructura del segle XX. Rases 1, 2, 3 i 4.

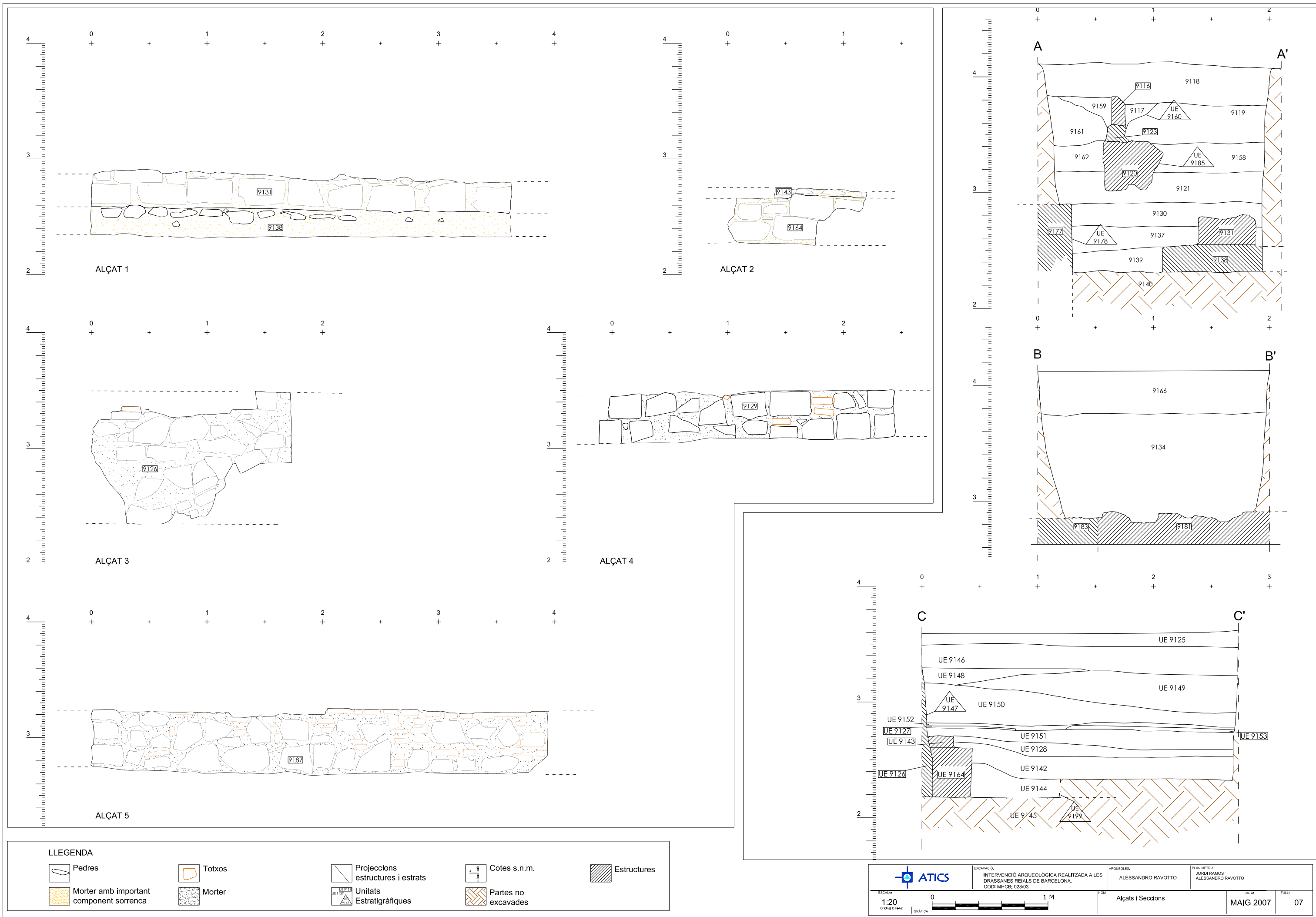

D) Una de les estructures (vorera) representades a la fig. C, probablement del començament del segle XX, amb l'indicació dels seus nivells d'ús. Rasa 2.

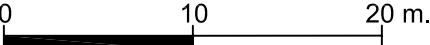
LLEGGENDA

	Pedres		Totxos		Morter		Projeccions estructures i estrats		Unitats Estratigràfiques		Estructures aprofitades de fases anteriors		Cotes s.n.m.		Limits superior i inferior d'excavació o sondeig

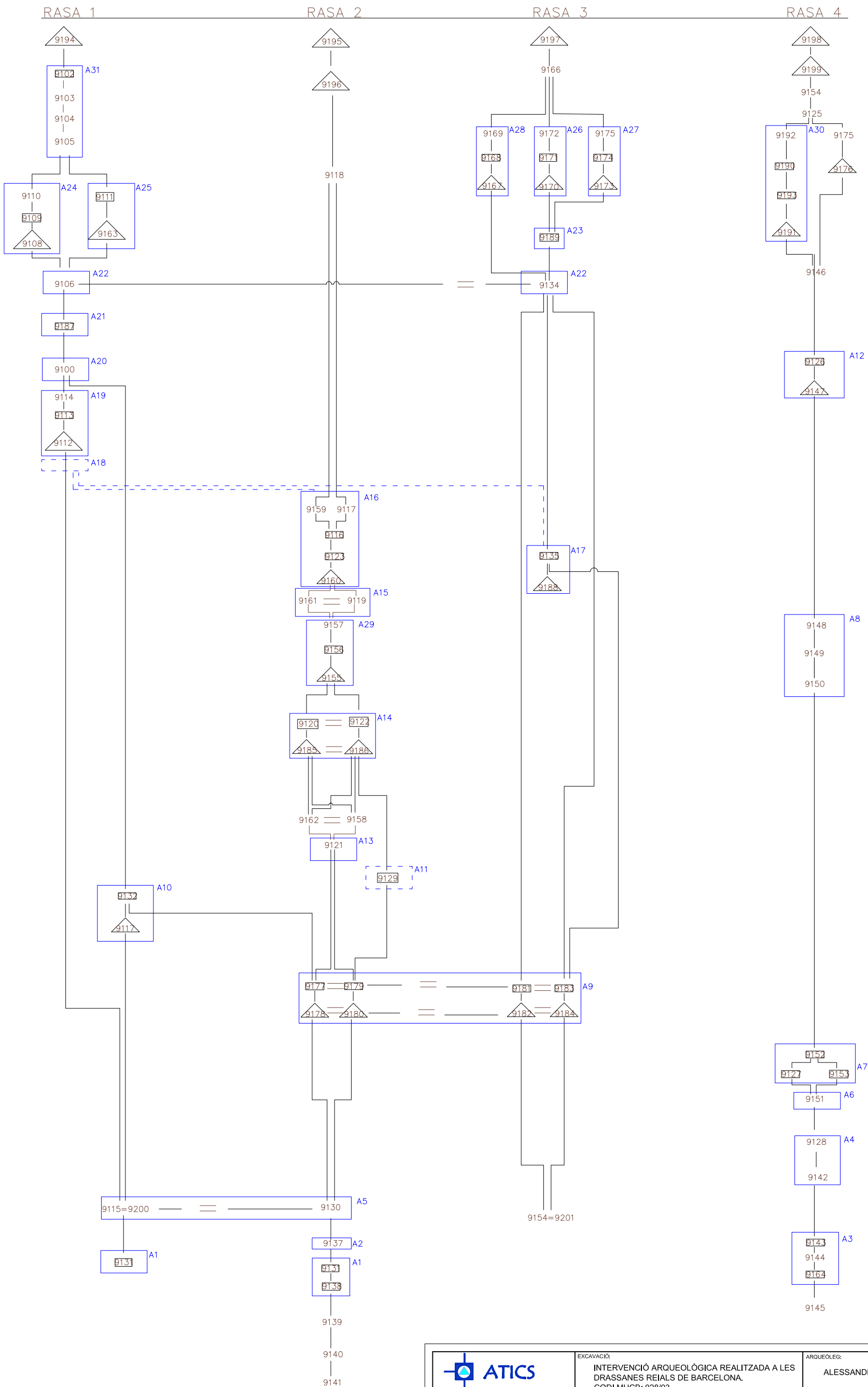

	EXCAVACIÓ: INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA REALITZADA A LES DRASSANES REIALS DE BARCELONA. CODI MHC: 028/03	ARQUEÒLEG: ALESSANDRO RAVOTTO	PLANIMETRIA: DARIA CALPENA BERTA DURÀ JORDI RAMOS ALESSANDRO RAVOTTO
ESCALA: 1:400 Original DIN-A4		NOM: Orientació de les estructures, documentades a les excavacions amb codi MHCB 069/02 i 028/03, que no segueixen l'alineació ortogonal de les Drassanes.	DATA: MAIG 2007 FULL: 08

14. DIAGRAMA ESTRATIGRÀFIC (Matrix)

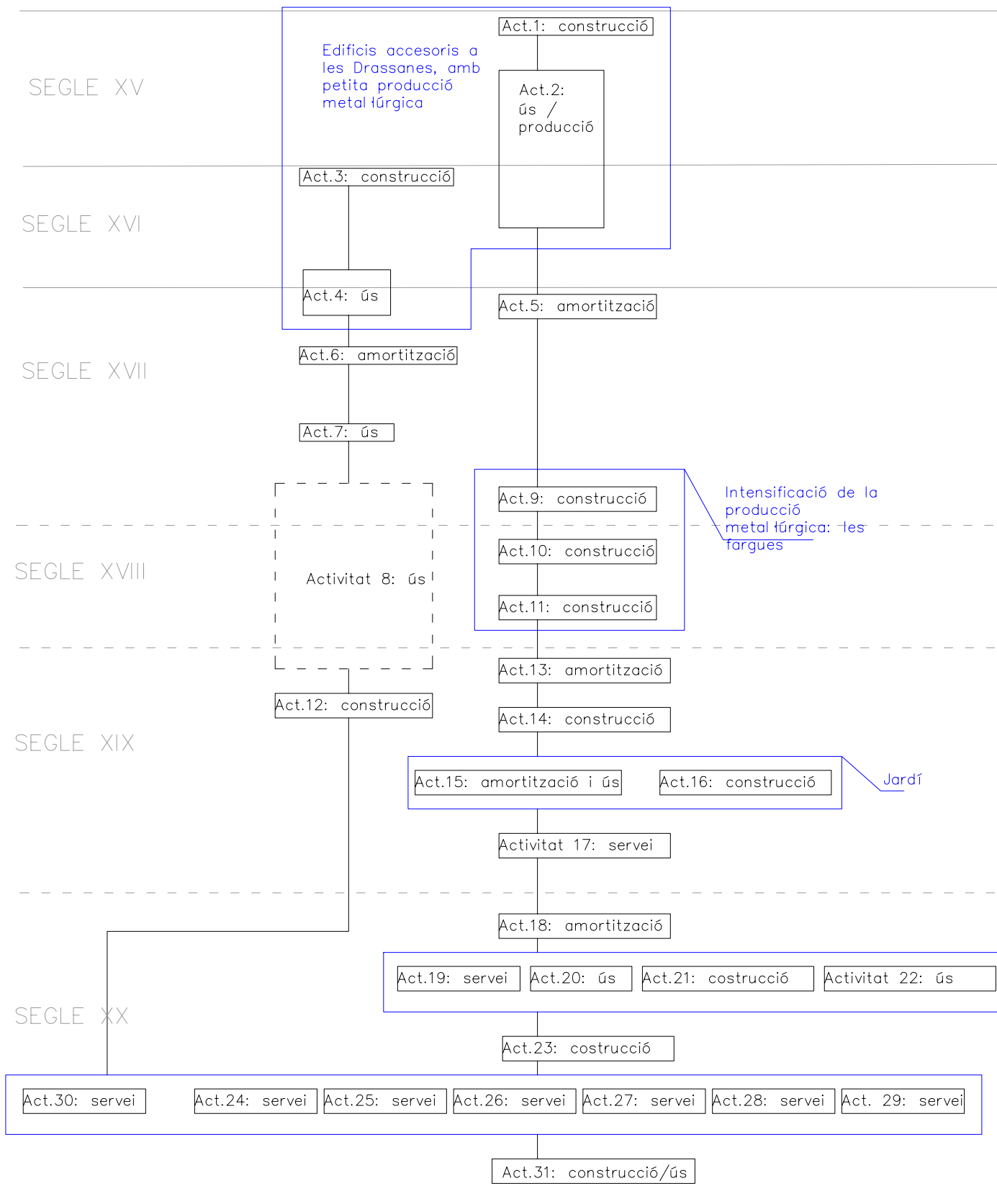
DIAGRAMA ESTRATIGRÀFIC

	EXCAVACIÓ:	ARQUEÒLEG:
	INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA REALITZADA A LES DRASSANES REIALS DE BARCELONA. CODI MHCB: 028/03	ALESSANDRO RAVOTTO
	NOM:	DATA:
Unitats Estratigràfiques	Activitats	MAIG 2007
A22	Diagrama estratigràfic (Matrix)	FULL:
		09

15. DIAGRAMA INTERPRETATIU

DIAGRAMA INTERPRETATIU

EXCAVACIÓ:
INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA REALITZADA A LES
DRASSANES REIALS DE BARCELONA.
CODI MHCB: 028/03

ARQUEÒLEG:
ALESSANDRO RAVOTTO

Límits cronològics
hipotètics

NOM:
Diagrama interpretatiu

DATA:
MAIG 2007

FULL:
10